

KU LEUVEN

Inventarisatie van tests en schalen die gebruikt worden bij personen met ernstige meervoudige beperkingen

Multiplus
Onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek, KU Leuven

2023

Inventarisatie van tests en schalen die gebruikt worden bij personen met ernstige meervoudige beperkingen

INLEIDING

Deze inventarisatie omvat tests en schalen die gebruikt worden bij **personen met ernstige meervoudige beperkingen (EMB)**. Hoewel deze term in principe kan verwijzen naar diverse combinaties van beperkingen, richten wij ons hier enkel op personen met een diep verstandelijke beperking en ernstige motorische en/of sensorische beperkingen. Ze zijn meestal het gevolg van een zware hersenbeschadiging. Wat betreft de motoriek is er vaak sprake van een spastische quadriplegie. Dit heeft tot gevolg dat de betrokkenen rolstoelgebruiker zijn en ook de handen en armen niet of slechts in beperkte mate kunnen gebruiken. De cognitieve stoornissen leiden tot een zeer laag niveau van verstandelijk functioneren. Het IQ ligt doorgaans lager dan 20 à 25.

Omwille van de ernst en de complexiteit van de beperkingen zijn vele testen en schalen niet bruikbaar bij deze doelgroep. Testen en schalen die zowel wat betreft de inhoud als wat betreft de afnameprocedure aangepast zijn aan personen met ernstige meervoudige beperkingen zijn vaak moeilijk te vinden. Daarom inventariseerde de Multiplus intervisiegroep van orthopedagogen in 2007 een eerste keer de **tests en schalen** die gebruikt worden bij deze doelgroep. In 2023 was deze inventaris aan een update toe; het resultaat van deze herwerking vindt u in deze bundel.

De vermelde instrumenten bestrijken volgende **domeinen**:

- intelligentie en algemene ontwikkeling
- adaptief gedrag
- communicatie
- autisme spectrum stoornissen
- probleemgedrag
- emotionele ontwikkeling, pijn, temperament
- informatieverwerking
- motorisch functioneren

Deze lijst beoogt niet exhaustief te zijn. De vermelde instrumenten worden gebruikt in de praktijk, maar niet noodzakelijk voor diagnosestelling in strikte zin. Ze worden eerder gebruikt omdat ze informatie opleveren voor de **brede beeldvorming en kwaliteitsvolle ondersteuning** van personen met EMB.

Van de betreffende instrumenten worden enkel de meest recente versies benoemd, ook als er nog oudere versies in omloop zijn.

Om enige **kwalificatie** te kunnen toekennen aan de vermelde instrumenten, worden telkens een aantal kenmerken toegelicht:

- jaar van ontwikkeling/laatste revisie (rood= ouder dan 2000)
- COTAN-beoordeling: beschikbaarheid en indien beschikbaar ook de beoordeling (rood= niet beoordeeld)
- Nederlandstalige versie (rood= geen Nederlandstalige versie beschikbaar)
- onderzoek naar psychometrische kwaliteiten (rood= geen onderzoek)
- of het instrument gepubliceerd is (rood= niet gepubliceerd)

Met een kleurcode wordt hieraan een beoordeling gekoppeld.

Heel wat organisaties als partner of via intervisie betrokken bij de werking van Multiplus, gaven input bij het tot stand komen van deze inventaris. Instrumenten die door organisaties zelf zijn ontwikkeld en ons gemeld werden, zijn mee opgenomen in de inventaris, op voorwaarde dat de betreffende organisatie het instrument ter beschikking kan stellen.

Inhoudstafel

BREDE BEELDVORMING CLIENT EN CONTEXT 7

LIJST KINDKENMERKEN DEEL 1 & 2 7

LAS: LIJST VOOR AFSTEMMEN VAN ACTIVITEITEN EN SITUATIES OP DE MOGELIJKHEDEN EN
VOORKEUREN VAN KINDEREN MET ZEER ERNSTIGE VERSTANDELIJKE EN MEERVOUDIGE
BEPERKINGEN 7

LAS: LIJST VOOR AFSTEMMEN VAN ACTIVITEITEN EN SITUATIES OP DE MOGELIJKHEDEN EN
VOORKEUREN VAN PERSONEN MET ZEER ERNSTIGE VERSTANDELIJKE EN MEERVOUDIGE
BEPERKINGEN 8

INTELLIGENTIE & ALGEMENE ONTWIKKELING 9

BAYLEY-III-NL: BAYLEY SCALES OF INFANT AND TODDLER DEVELOPMENT, 3E EDITIE
(STANDAARD) - NEDERLANDSE VERSIE 9

BAYLEY-III-NL SNA: BAYLEY SCALES OF INFANT AND TODDLER DEVELOPMENT – SPECIAL
NEEDS ADDITION – AANGEPASTE VERSIE VAN DE NEDERLANDSE BEWERKING VAN DE
BAYLEY-III-NL 9

ORDINALE SCHALEN (UZGIRIS & HUNT) 10

TANDEMLIJST VOOR JONGE KINDEREN MET ONTWIKKELINGSMOEILIKHEDEN 11

KID-N: KENT INFANT DEVELOPMENT SCALE: NEDERLANDSE BEWERKING 12

ODC ONTWIKKELINGSPROGRAMMA 13

SON-R 2-8 SNIJDERS OOMEN NIET-VERBALE INTELLIGENTIETEST 13

WPPSI-IV-NL WECHSLER PRESCHOOL AND PRIMARY SCALE OF INTELLIGENCE, 4DE
EDITIE, NEDERLANDSTALIGE BEWERKING 14

KLEINE STAPJES 14

ONDERZOEKSTRUMENT DEMETER 15

ADAPTIEF GEDRAG 16

SRZ: SOCIALE REDZAAMHEIDSSCHAAL-Z 16

SRZ-I: SOCIALE REDZAAMHEIDSSCHAAL-Z, INTERVIEWVERSIE 16

VINELAND Z.....	17
ABAS-3-NL: ADAPTIVE BEHAVIOR ASSESSMENT SYSTEM – 3DE EDITIE, NEDERLANDSE VERSIE	17
GTI-R: GEDRAGS TAXATIE INSTRUMENT-REVISED	18
SCHAAL VOOR ELEMENTAIRE ZORG (VANDEN BOER-SCHAAL).....	18
BARTHEL-INDEX	19
PEDI-NL PEDIATRIC EVALUATION OF DISABILITY INVENTORY	20
COMMUNICATIE	21
COMVOOR-2: VOORLOPERS IN COMMUNICATIE	21
COMVOOR-V: VOORLOPERS IN COMMUNICATIE.....	21
COMMUNICATIEMATRIX	22
PRESCHOOL LANGUAGE SCALE PLS-5	22
COMMUNICATION AND SYMBOLIC BEHAVIOR SCALES DEVELOPMENTAL PROFILE (CSBS DP)	23
PPVT-III-NL PEABODY PICTURE VOCABULARY TEST-III-NL	23
CPZ: COMMUNICATIEPROFIEL ZWAKZINNIGEN	24
ONDERZOEKSSCHAAL VAN GRANLUND EN OLSSON.....	24
NNST: NEDERLANDSE NONSPEECH TEST FOR RECEPTIVE/EXPRESSIVE LANGUAGE	25
PVCS: PRE-VERBAL COMMUNICATION SCHEDULE.....	26
DYNAMISCH ONDERZOEK VAN DE NIET-SYMBOLISCHE COMMUNICATIE	26
COCPVG-VRAGENLIJSTEN	26
LISPAID.....	27
N-CDIS: LIJSTEN VOOR COMMUNICATIEVE ONTWIKKELING	28
REYNELL TAALONTWIKKELINGSSCHALEN (RTOS).....	28
C-BILLT: COMPUTER-BASED INSTRUMENT FOR LOW MOTOR LANGUAGE TESTING	29

THE TRIPLE C: CHECKLIST OF COMMUNICATION COMPETENCIES-REVISED.....	30
AUTISME SPECTRUMSTOORNISSEN.....	31
AVZ-R: AUTISME- EN VERWANTE STOORNISSENSCHAAL VOOR ZWAKZINNIGEN	31
AUTI-R: SCHAAL VOOR VROEGKINDERLIJK AUTISME	31
PROBLEEMGEDRAG	33
AGS AFWIJKENDE GEDRAG SCHAAL	33
CEP: CONSENSUSPROTOCOL ERNSTIG PROBLEEMGEDRAG	33
SGZ: STORENDE GEDRAGSSCHAAL VOOR ZWAKZINNIGEN	34
MAS: MOTIVATION ASSESSMENT SCALE.....	34
LGP (LIJST GEDRAGSPROBLEMEN) (Z)EVMB.....	35
EMOTIONELE ONTWIKKELING, PIJN EN TEMPERAMENT.....	36
SEO-R ² : SCHAAL VOOR EMOTIONELE ONTWIKKELING VAN MENSEN MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING-REVISED ²	36
SEO-V: SCHAAL VOOR EMOTIONELE ONTWIKKELING VAN MENSEN MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING-VERKORT	36
VRAGENLIJST OVER STEMMING, INTERESSE EN PLEZIER. NEDERLANDSE VERTALING EN BEWERKING VAN DE MIPQ: MOOD, INTEREST & PLEASURE QUESTIONNAIRE	37
CPG: CHECKLIST PIJNGEDRAG	37
REPOS: ROTTERDAM ELDERLY PAIN OBSERVATION SCALE.....	38
POSAID: PAIN OBSERVATION SCALE FOR ADULTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES	39
POKIS: PIJNOBSERVATIE SCHAAL VOOR JONGE KINDEREN.....	39
TEMPERAMENTSSCHAAL VOOR ZWAKZINNIGEN	40
MINI PAS-ADD: MINI PSYCHIATRIC ASSESSMENT SCALES FOR ADULTS WITH DEVELOPMENTAL DISABILITIES	40
INFORMATIEVERWERKING.....	41

CHECKLIST ZINTUIGLIJK PROFIEL BOGDASHINA	41
ZIETA!	41
VAS PIMD	42
OLIVIA VRAGENLIJST: OBSERVATIELIJST VISUEEL FUNCTIONEREN AANGEPAST AAN PERSONEN MET EEN COGNITIEVE BEPERKING.....	42
LIJST ALERTHEID	43
MOTORISCH FUNCTIONEREN	44
MAS: MODIFIED ASHWORTH SCALE	44
TCST: TIMED CHAIR-STAND-TEST	44
BRUCE TREADMILL TEST	44
TUG: TIMED UP & GO TEST	45
1 RM TEST	45
ZES MINUTEN WANDELTEST	46
DE BRADENSCHAAL	46
TINETTI.....	47
GMFM: GROSS MOTOR FUNCTION MEASURE.....	47
GMFCS-E&R: GROSS MOTOR FUNCTION CLASSIFICATION SYSTEM EXPANDED AND REVISED.....	48
BERG BALANCE SCALE.....	48
ANDERE.....	50
OOB: OBSERVATIELIJST OUDER-WORDENDE BEWONERS.....	50
QOL-PMD	50
INSTRUMENT KWALITEIT VAN BESTAAN.....	51
EDACS: EATING AND DRINKING ABILITY CLASSIFICATION SYSTEM	51

BREDE BEELDVORMING CLIENT EN CONTEXT

Naam	Lijst Kindkenmerken deel 1 & 2
Omschrijving	<ul style="list-style-type: none"> vragenlijst deel 1: in kaart brengen van de mogelijkheden van het kind en de daarbij noodzakelijke en gewenste ondersteuning ten behoeve van het vergroten van de participatie vragenlijst deel 2: verwerven van inzicht in a. de relatie tussen het kind en voor hem of haar belangrijke personen, b. aspecten van de gezondheid van het kind (zowel lichamelijk als psychisch) en c. de directe omgeving waarbinnen het kind functioneert
Doelgroep	kinderen met (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen; kinderen met een ontwikkelingsperspectief tot 24 maanden en bijkomende problematiek
Pluspunten	wetenschappelijk onderbouwd
Minpunten	uitgebreid, intensief
Literatuur	Tadema, A.C., Vlaskamp, C., & Ruijsenaars, A.J.J.M. (2005) The development of a checklist of child characteristics for assessment purposes. <i>European Journal of Special Needs Education</i> , 20, 403–417.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2004; 2005
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> Vlaskamp, C., & Tadema A.C. (2004). <i>Inventarisatielijst kindkenmerken Deel 1</i>. Stichting Kinderstudies, Groningen. Vlaskamp, C., & Tadema A.C. (2005). <i>Inventarisatielijst kindkenmerken Deel 2: relaties, gezondheid en context</i>. Stichting Kinderstudies, Groningen. <p>Digitaal verkrijgbaar via Multiplus, info@multiplus.be</p>

Naam	LAS: Lijst voor afstemmen van Activiteiten en Situaties op de mogelijkheden en voorkeuren van kinderen met zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen
Omschrijving	vragenlijst die zeer concreet in kaart brengt wat de zintuiglijke en motorische mogelijkheden van de persoon zijn, de zintuiglijke kanalen en het materiaal waarvoor hij/zij voorkeur heeft, alsook de uitvoeringsvoorwaarden voor activiteiten.
Doelgroep	kinderen met zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Van der Putten, A., Vlaskamp, C., & Schuivens, E. (2011). The use of a multisensory environment for assessment of sensory abilities and preferences in children with profound intellectual and multiple disabilities: A pilot study. <i>Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities</i> , 24(3), 280-284.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2005

COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	<p>Tadema, A.C., Hiemstra, S.J., Wiersma, L.A., & Vlaskamp, C. (2005). <i>Lijst voor het afstemmen van Activiteiten en Situaties op de mogelijkheden en voorkeuren van kinderen met zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen</i> (LAS). Groningen: Stichting Kinderstudies.</p> <p>Gratis te downloaden via deze website: Downloads en links - Programma Perspectief</p>

Naam	LAS: Lijst voor afstemmen van Activiteiten en Situaties op de mogelijkheden en voorkeuren van personen met zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen
Omschrijving	vragenlijst die zeer concreet in kaart brengt wat de zintuiglijke en motorische mogelijkheden van de persoon zijn, de zintuiglijke kanalen en het materiaal waarvoor hij/zij voorkeur heeft, alsook de uitvoeringsvoorwaarden voor activiteiten.
Doelgroep	volwassenen met zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Vlaskamp, C., Hiemstra, S.J., & Wiersma, L.A. (2007). Becoming aware of what you know or need to know: Gathering client and context characteristics in day services for persons with profound intellectual and multiple disabilities. <i>Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities</i> , 4(2), 97-103.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2004
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	<p>Hiemstra, S., Wiersma, L., & Vlaskamp, C. (2004). <i>Lijst voor het afstemmen van Activiteiten en Situaties op de mogelijkheden en voorkeuren van personen met ernstige meervoudige beperkingen</i> (LAS). Groningen: Stichting Kinderstudies.</p> <p>Gratis te downloaden via deze website: Downloads en links - Programma Perspectief</p>

INTELLIGENTIE & ALGEMENE ONTWIKKELING

Naam	Bayley-III-NL: Bayley Scales of Infant and Toddler Development, 3e editie (standaard) - Nederlandse versie
Omschrijving	testbatterij voor het beoordelen van de ontwikkeling van jonge kinderen op 5 gebieden: cognitie, taal, motoriek, sociaal-emotionele ontwikkeling en adaptief gedrag
Doelgroep	kinderen vanaf 16 dagen tot en met 42 maanden en 15 dagen ontwikkelingsleeftijd
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • hertesting is interessant om evolutie vast te stellen • interessant ook voor ouders, bij vragen naar ontwikkelingsleeftijd
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • afname en scoring vragen studie, training en ervaring • indicatie ontwikkelingsleeftijd, niet zozeer leidend tot handelingsgerichte adviezen • te weinig differentiërend bij ontwikkelingsleeftijd beneden 9 maanden • intensieve afname, ook voor het kind
Literatuur	Houwen, S., Visser, L., van der Putten, A., & Vlaskamp, C. (2016). The interrelationships between motor, cognitive, and language development in children with and without intellectual and developmental disabilities. <i>Research in Developmental Disabilities</i> , 53, 19-31.
Ontwikkeld/ gereviseerd in	2014
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten testconstructie: goed • kwaliteit testmateriaal: goed • kwaliteit handleiding: goed • normen: goed • betrouwbaarheid: voldoende • begripsvaliditeit: voldoende • criteriumvaliditeit: onvoldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, ook Vlaamse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Van Baar, A.L., Steenis, L.J.P., Verhoeven, M., & Hessen, D.J. (2014). <i>Bayley-III-NL Technische handleiding</i>. Amsterdam: Pearson Assessment and Information BV. • Van Baar, A.L., Steenis, L.J.P., & Verhoeven, M. (2014). <i>Bayley-III-NL Afnamehandleiding</i>. Amsterdam: Pearson Assessment and Information BV.

Naam	Bayley-III-NL SNA: Bayley Scales of Infant and Toddler Development – Special Needs Addition – aangepaste versie van de Nederlandse bewerking van de Bayley-III-NL
Omschrijving	testbatterij voor het beoordelen van de ontwikkeling van jonge kinderen met een communicatieve, fijnmotorische of visuele beperking op 5 gebieden: cognitie, taal, motoriek, sociaal-emotionele ontwikkeling en adaptief gedrag. De Bayley-III-NL-SNA is geen op zichzelf staande test maar een uitbreiding van de complete Bayley-III-NL. De testprocedures,

	iteminstructies en het spelmateriaal van de Bayley-III-NL-SNA zijn aangepast aan de specifieke beperking(en) van het kind.
Doelgroep	vanaf 16 dagen tot en met 42 maanden en 15 dagen ontwikkelingsleeftijd
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • materiaal is visueel duidelijker dan in de gewone versie • geen tijdslimiet • aan doelgroep aangepaste instructies
Minpunten	/
Literatuur	Visser, L. (2014). The Bayley-III-NL special needs addition: a suitable developmental assessment instrument for young children with special needs. <i>Journal of Cognitive Education and Psychology</i> , 13(3), 443-444.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2014
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten testconstructie: goed • kwaliteit testmateriaal: goed • kwaliteit handleiding: goed • normen: goed • betrouwbaarheid: voldoende • begripsvaliditeit: voldoende • criteriumvaliditeit: onvoldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, gebruik zelfde Vlaamse normen Bayley-III-NL standaard
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Ruiter, S.A.J., Visser, L., Van der Meulen, B.F., & Timmerman, M.E. (2014). <i>Bayley-III-NL Special Needs Addition</i>. Amsterdam: Pearson Assessment and Information BV. • Van Baar, A.L., Steenis, L.J.P., Verhoeven, M., & Hessen, D.J. (2014). <i>Bayley-III-NL Special Needs Addition</i>. Amsterdam: Pearson Assessment and Information BV.

Naam	Ordinale Schalen (Uzgiris & Hunt)
Omschrijving	test die vertrekt vanuit vroegkinderlijke cognitieve ontwikkeling, gebaseerd op de ontwikkelingstheorie van Piaget. Onderdelen zijn: <ul style="list-style-type: none"> • objectpermanentie • middel-doel relaties • operationele causaliteit • objectrelaties in de ruimte • imitatie (vocaal en gebaren) • de ontwikkeling van schema's voor het met elkaar in verband brengen van objecten
Doelgroep	0 tot 24 maanden ontwikkelingsleeftijd
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • goed af te nemen bij kinderen met een meervoudige handicap • vertrekt vanuit de interesse van het kind • speelgoed kan aangepast worden, er moet geen gestandaardiseerd materiaal gebruikt worden • bruikbaar tijdens gewone spelsituatie • geen tijdsdruk • geeft ontwikkelingsleeftijden • aparte en gedetailleerde scoring per onderdeel • goed bruikbaar bij het opstellen van programma's/handelingsplannen, vooral wat informatie op cognitief niveau betreft
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft weinig zicht op communicatie en fijne motoriek

	<ul style="list-style-type: none"> • vocale - en gebarenimitatie zijn moeilijk uit te lokken • psychometrisch onderzoek is onvoldoende • tijdsintensief, zowel wat afname als wat verwerking betreft • oud instrument, niet meer geactualiseerd
Literatuur	Kahn, J.V. (1976). Utility of the Uzgiris and Hunt scales of sensorimotor development with severely and profoundly retarded children. <i>American Journal of Mental Deficiency</i> .
Ontwikkeld/gereviseerd in	1989
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: goed • testmateriaal: voldoende • handleiding: goed • normen: onvoldoende • betrouwbaarheid: onvoldoende • begrips-/criteriumvaliditeit: voldoende/onvoldoende
Psychometrisch onderzoek	beperkt en gedateerd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Kersies, Y., Rensen, F.S.X., Oppenheimer, L., & Molenaar, P.C.M. (1989). <i>De Ordinale Schalen voor het bepalen van de psychologische ontwikkeling in de sensori-motorische periode</i> . Lisse: Swets & Zeitlinger.

Naam	Tandemlijst voor jonge kinderen met ontwikkelingsmoeilijkheden
Omschrijving	<p>observatielijst voor jonge kinderen met ontwikkelingsmoeilijkheden. Verschillende ontwikkelingsdomeinen komen aan bod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verstandelijke ontwikkeling • taalontwikkeling (taalbegrip en taalgebruik) • motoriek (grote en fijne motoriek) • sociale ontwikkeling • zelfredzaamheid
Doelgroep	0 tot 5 jaar ontwikkelingsleeftijd
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • gemakkelijk af te nemen • geen gestandaardiseerd materiaal nodig • richtinggevend naar ontwikkelingsleeftijd (per jaar) per ontwikkelingsdomein • items worden in stijgende moeilijkheidsgraad opgesteld • richtinggevend voor het opstellen van een programma
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • ruwe verwijzing naar ontwikkelingsleeftijd (per jaar, niet uitgedrukt in maanden) • weinig gedetailleerd • geen goede schaal voor evaluatie van grote motoriek, zelfredzaamheid en non-verbale communicatie bij kinderen met motorische handicap • geeft beeld over taalontwikkeling, niet over de communicatie-ontwikkeling • grote stappen tussen twee items zonder bevraging van de tussenstappen, hoewel deze zeer belangrijk zijn bij deze traag evoluerende kinderen • geen normering
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	1994
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen

Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Stadeus, A., Raman, M., & Windey, K. (1994). <i>Tandemlijst voor jonge kinderen met ontwikkelingsmoeilijkheden</i> . Leuven: Garant.

Naam	KID-N: Kent Infant Development Scale: Nederlandse bewerking
Omschrijving	vragenlijst met subschalen voor cognitie, motoriek, taal, zelfredzaamheid, sociale ontwikkeling
Doelgroep	0-14 maanden ontwikkelingsleeftijd; voor kinderen die geen te grote motorische beperkingen kennen
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • in gesprek met ouders en begeleiders snel en eenvoudig in te vullen • geeft snel een richt-ontwikkelingsleeftijd op verschillende ontwikkelingsdomeinen • ook gedrag dat niet in testsituatie gesteld wordt, maar verworven is, mag positief gescoord worden • doordat de schaal met ouders ingevuld wordt, verloopt de bespreking achteraf vlotter omdat de ouders zelf aangegeven hebben wat het kind kan/niet kan • stimuleert begeleiders tot extra observatie van een kind • voldoende items per leeftijdsgroep, laat hierdoor een redelijke differentiatie toe en geeft ook een aanduiding voor volgende ontwikkelingsstapjes • subschalen kunnen afzonderlijk ingevuld en gebruikt worden • items zijn geplaatst in een ontwikkelingsverloop wat ook houvast geeft naar programma toe
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • bepaalde items zijn niet te scoren voor kinderen met visuele of motorische beperkingen; veel items voor het evalueren van cognitie en sociaal gedrag doen een beroep op motorische mogelijkheden, wat een vertekend beeld geeft voor personen met meervoudige handicap • items zijn gericht op "babyvaardigheden" • geen referentieleeftijden voor blinden of slechtzienenden • ongelijk 'einde' van de verschillende subschalen: sommige eindigen rond 13 maand en andere rond 16 maand. Voor een kind rond de cognitieve ontwikkelingsleeftijd van 1 jaar geeft dit wel eens problemen • te grote stappen tussen twee items • geeft beeld van de taalontwikkeling en niet van de communicatieve ontwikkeling • is verouderd
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Morrow-Tlucak, M., Ernhart, C. B., & Liddle, C. L. (1987). The Kent Infant Development Scale: concurrent and predictive validity of a modified administration. <i>Psychological reports</i>, 60(3), 887-894. • Prochazkova, E., Břicháček, V., Dittrichova, J., Sobotkova, D., & Vondráček, J. (1997). Parent's concerns regarding infant development: Kent Infant Development (KID) Scale. <i>Studia Psychologica</i>.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1990
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: goed • testmateriaal / handleiding: goed / goed • normen: onvoldoende • betrouwbaarheid: goed • begrips- / criteriumvaliditeit: onvoldoende / onvoldoende

Psychometrisch onderzoek	ja, maar gedateerd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Schneider, M.J., Loots, G.M.P., & Reuter, J. (1990). <i>Kent Infant Development Scale. Nederlandse bewerking. Handleiding</i> . Lisse: Swets & Zeitlinger.

Naam	ODC ontwikkelingsprogramma
Omschrijving	lijst met gedragsitems waarin 4 domeinen worden onderscheiden: <ul style="list-style-type: none"> • grove motoriek • fijne motoriek en visuele waarneming • sociale vaardigheden • taal en auditieve waarneming
Doelgroep	kinderen met 0 tot ongeveer 48 maanden ontwikkelingsleeftijd
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft een goed overzicht • je kan over de tijd heen de evolutie zien • multidisciplinair te gebruiken • specifiek gericht op lage niveaugroepen • koppeling activiteiten – ontwikkelingsleeftijd; handelingsgericht
Minpunten	tijdsintensief
Literatuur	Budel, J.A.M., Van den Broek-Raaijmakers, J.P.G.M., & Janssen, C.G.C. (2001). Een ontwikkelingschaal voor orthopedagogische dagcentra. Onderzoek naar validiteit en betrouwbaarheid. <i>Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan mensen met verstandelijk beperkingen</i> , 27, 37-48.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2004
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	ontwikkeld en beschikbaar gesteld door Stichting Amarant

Naam	SON-R 2-8 Snijders Oomen Niet-verbale intelligentietest
Omschrijving	test die inzicht biedt in algemene intelligentie van jonge kinderen van twee tot acht jaar. Ook kunnen aparte scores berekend worden voor de performale onderdelen en de redeneertaken. Omdat de SON-R 2-8 kan worden afgenomen zonder daarbij gesproken of geschreven taal te gebruiken is de test bijzonder geschikt om te gebruiken bij kinderen die problemen hebben met betrekking tot taal en communicatie, en voor allochtone kinderen waarvoor Nederlandstalig testmateriaal niet of minder geschikt is.
Doelgroep	2-8 jaar
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2017
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja, Nederlandse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja

Publicatie/beschikbaarheid	Tellegen, P.J., & Laros, J.A. (2017). <i>SON-R 2-8 Snijders Oomen Niet-verbale intelligentietest</i> . Amsterdam: Hogrefe.
-----------------------------------	--

Naam	WPPSI-IV-NL Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence, 4de editie, Nederlandstalige bewerking
Omschrijving	de WPPSI-IV NL is een algemene intelligentietest voor kinderen van 2,6 tot 7 jaar. De subtestbatterij voor de leeftijdsgroep 2,5 tot 4 jaar bestaat uit zeven subtests, waarmee het TIQ, 3 primaire indexscores en 3 aanvullende indexscores bepaald kunnen worden. De subtestbatterij voor de leeftijdsgroep 4 tot 7 jaar bestaat uit 15 subtests, waarmee het TIQ, 5 primaire indexen en 4 aanvullende indexen in kaart gebracht kunnen worden.
Doelgroep	kinderen van 2;6 tot 6;11 jaar
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2020
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • Handleiding: goed • Normen: voldoende • Betrouwbaarheid: voldoende • Begripsvaliditeit: voldoende • Criteriumvaliditeit: onvoldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, Vlaamse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Hurks, P., & Hendriksen, J. (2020). <i>WPPSI-IV-NL. Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence – Fourth Edition. Nederlandstalige bewerking. Technische handleiding</i> . Pearson.

Naam	Kleine stapjes
Omschrijving	programma van vroegtijdige ontwikkelingsstimulering (opvolger Macquarie programma) met als domeinen: communicatie, grove motoriek, fijne motoriek, receptieve taal en persoonlijke en sociale vaardigheden
Doelgroep	0 tot 4 jaar
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft duidelijk en gedetailleerd beeld van de ontwikkeling • items zijn makkelijk te observeren • verschillende ontwikkelingsgebieden
Minpunten	tijdrovend
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	1996
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Pieterse, M., & Treloar, R. (1996). <i>"Kleine Stapjes"; een early intervention-programma ("vroeghulp") voor kinderen met een ontwikkelingsachterstand</i> . Amersfoort: V&V-Producties.

Naam	Onderzoeksinstrument Demeter
Omschrijving	interview/observatieschema om leerprocessen in kaart te brengen, om zicht te krijgen op de inhoud van de cognitie en om meer duidelijkheid te krijgen over de aard van de prikkel die betekenis gekregen heeft. Leerdomeinen: elementaire behoeften, (bijna)dagelijkse activiteiten, frequent terugkomende activiteiten, regelmatig terugkomende activiteiten, sporadisch voorkomende activiteiten, uiterst zelden voorkomende activiteiten en eenmalige leerprocessen.
Doelgroep	personen met een diep verstandelijke handicap
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • mogelijkheid om basale leerprocessen in kaart te brengen • gesprek met ouders, erkenning van ervaringsdeskundigheid van ouders • geeft meer genuanceerd beeld van cognitieve leerprocessen dan klassieke intelligentietests
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • geen psychometrisch onderzoek
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2001
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	niet gepubliceerd, beschikbaar in KU Leuven bibliotheek Psychologie & Pedagogische Wetenschappen: Van Bavel, K. (2001). <i>Ontwikkeling van een schema voor het in kaart brengen van leerprocessen bij personen met een diep verstandelijke handicap</i> . Niet-gepubliceerde licentiaatsverhandeling. Leuven: KU Leuven, Centrum voor Orthopedagogiek.

ADAPTIEF GEDRAG

Naam	SRZ: Sociale Redzaamheidsschaal-Z
Omschrijving	schaal om sociale redzaamheid te evalueren met 4 subschalen: <ul style="list-style-type: none"> • zelfredzaamheid • taalgebruik • taakgerichtheid • sociale gerichtheid
Doelgroep	personen met verstandelijke beperking; vanaf 4 jaar en alle niveaus van verstandelijke beperking
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • interessant, vooral om objectieve informatie te krijgen over de redzaamheid van de doelgroep • meer gericht naar volwassenen • genormeerd instrument • makkelijk in te vullen, ook met begeleiders
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • differentieert niet binnen de groep van personen met diep verstandelijke handicap • soms zeer confronterend bij gebruik bij personen met ernstige meervoudige beperkingen
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2004
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: goed • testmateriaal / handleiding: goed / goed • normen: voldoende • betrouwbaarheid: goed • begrips- / criteriumvaliditeit: goed / goed
Psychometrisch onderzoek	ja, maar verouderde (1994) Nederlandse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Kraijer, D.W., Kema, G.N. & Bildt, A.A. de (2004). <i>Handleiding SRZ en SRZ-I Sociale Redzaamheidsschalen</i> (6 ^e uitgave). Amsterdam: Pearson

Naam	SRZ-i: Sociale Redzaamheidsschaal-Z, interviewversie
Omschrijving	schaal om sociale redzaamheid te evalueren met 4 subschalen: <ul style="list-style-type: none"> • zelfredzaamheid • taalgebruik • taakgerichtheid • sociale gerichtheid In een gestructureerd vraaggesprek met ouders, verzorgers of begeleiders worden de items van de SRZ-i ingevuld.
Doelgroep	personen met verstandelijke beperking; 4-18 jaar en alle niveaus van verstandelijke beperking
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2004
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: goed • testmateriaal / handleiding: goed / goed • betrouwbaarheid: goed • begrips- / criteriumvaliditeit: goed / goed

Psychometrisch onderzoek	ja, Nederlandse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Kraijer, D.W., Kema, G.N., & Bildt, A.A. de (2004). <i>Handleiding SRZ en SRZ-I Sociale Redzaamheidsschalen</i> (6 ^e uitgave). Amsterdam: Pearson.

Naam	Vineland Z
Omschrijving	evalueren van het adaptief gedrag op 3 domeinen: <ul style="list-style-type: none"> • communicatie • dagelijkse vaardigheden • socialisatie op basis van een interview met ouders of begeleiders
Doelgroep	5 tot en met 18;11 jaar
Pluspunten	/
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • beoordelaar moet het kind goed kennen, anders is de afname niet betrouwbaar
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2005
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: goed • testmateriaal/handleiding: goed/goed • normen: goed • betrouwbaarheid: goed • begrips- en criteriumvaliditeit: goed/goed
Psychometrisch onderzoek	ja, Nederlandse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	De Bildt, A.A., & Kraijer, D.W. (2003; leeftijdsequivalenten 2005). <i>Vineland-Z. Sociale redzaamheidsschaal voor kinderen en jeugdigen met een verstandelijke beperking. Handleiding</i> . PITS. Niet meer verkrijgbaar

Naam	ABAS-3-NL: Adaptive Behavior Assessment System – 3de editie, Nederlandse versie
Omschrijving	De ABAS-3 evalueert adaptief gedrag bij kinderen, jongeren en volwassenen. Ze biedt naast een algemene inschatting ook een evaluatie van het Conceptueel, Sociaal en Praktisch Domein, waaronder tien vaardigheidsgebieden vallen. De ABAS-3 voorziet vijf versies naargelang de informant en de leeftijd: Ouder/verzorger 0-5 jaar, Leerkracht 2-5 jaar, Ouder 5-21 jaar, Leerkracht 5-21 jaar en Volwassenen 16-89 jaar.
Doelgroep	0-89 jaar
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Kreemers, B., Briers, V., Maljaars, J., Maes, B., Storms, G., Noens, I. (2019). <i>De ontwikkeling van een Vlaamse schaal voor adaptief gedrag</i> . Leuven: Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2020
COTAN-beoordeling	neen

Psychometrisch onderzoek	ja, Vlaamse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Kreemers, B., Maljaars, J., Briers, V., Bulteel, S., Storms, G., Maes, B., & Noens, I. (2020). <i>ABAS-3. Schaal voor adaptief gedrag</i> . Amsterdam: Hogrefe.

Naam	GTI-r: Gedrags Taxatie Instrument-revised
Omschrijving	beschrijving van het functioneren van personen met ernstig meervoudige beperkingen waardoor inzicht wordt verkregen in hun mogelijkheden. Het GTI bestaat uit 5 subschalen: <ul style="list-style-type: none"> • emotionele communicatie • receptief taalgedrag • algemeen communicatief gedrag • visueel gedrag • exploratief gedrag
Doelgroep	personen met ernstig meervoudige beperkingen
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft een gedetailleerd beeld van visueel en exploratief gedrag • weging van diverse ontwikkelingsaspecten ten opzichte van elkaar is mogelijk • levert vaak een interessante beeldvorming van de persoon op • verplicht om heel goed te kijken naar de persoon • kan op verschillende momenten afgenomen worden
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • resultaten niet uitgedrukt in ontwikkelingsleeftijd • communicatieaspect is weinig uitgediept • bepaalde items zeer concreet waardoor moeilijk te scoren als behaald of niet bv. 3 maal hoofd en ogen in bepaalde richting draaien
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Vlaskamp, C., Van der Meulen, B.F., & Zijlstra, H.P. (2002). De instrumentele realisering van het Gedrags Taxatie Instrument. <i>Tijdschrift voor Orthopedagogiek</i>, 41(1), 22-31. • Wessels, M.D., Paap, M.C., & Van der Putten, A.A. (2020). Validity of an instrument that assesses functional abilities in people with profound intellectual and multiple disabilities: Look what I can do! <i>Journal of Intellectual & Developmental Disability</i>, 1-11.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2020
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Vlaskamp, C., Van der Meulen, B.F., & Smrkovsky, M. (1999). <i>Gedrags Taxatie Instrument GTI</i> . Groningen: Stichting Kinderstudies. GTI-r binnenkort beschikbaar

Naam	Schaal voor elementaire zorg (Vanden Boer-schaal)
Omschrijving	schaal die de nood aan elementaire zorg op vlak van zelfredzaamheid meet
Doelgroep	personen met een diep en ernstig verstandelijke handicap

Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • deze schaal wordt gebruikt als instrument bij de interne personeelsherverdeling in functie van zorgzwaarte • differentieert ook op laag niveau
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • levert geen handelingsgerichte informatie op
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Vanden Boer, G. (1986). <i>Bepaling van de zorgbehoefte van ernstig tot diep mentaal gehandicapten, teneinde ze te groeperen naar hun zorgafhankelijkheid, met het oog op een flexibele staffing van de leefgroepen</i>. Niet gepubliceerde licentiaatsverhandeling Katholieke Universiteit Leuven, faculteit Geneeskunde, Leuven. • Vanden Boer, G., Verbeek, W., & Delesie, I. (1987). Bepaling van de zorgbehoefte van ernstig tot diep mentaal gehandicapten. <i>Acta Hospitalia</i>, 1, 47-69. • Vanheule, S., & Dankers, V. (1999). Betrouwbaarheid en validiteit van de Vanden Boer-schaal. <i>Tijdschrift voor Orthopedagogiek, Kinderpsychiatrie en Klinische Kinderpsychologie</i>, 25, 180-191.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2007
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Niet gepubliceerd, wel online beschikbaar

Naam	Barthel-index
Omschrijving	met de Barthel Index kan de mate van (lichamelijke of verbale) hulp die een persoon nodig heeft om algemene dagelijkse (ADL) handelingen uit te voeren worden vastgesteld, ongeacht de onderliggende pathologie.
Doelgroep	geen beperking
Pluspunten	wordt gebruikt als instrument om zorgzwaarte te bepalen (bv. naar overheid toe, in eigen statistieken,...) om follow-up hieromtrent te kunnen doen - zien of er tendensen zijn die we moeten bewaken of actief in tussenkomen
Minpunten	deze schaal is niet echt geënt op kinderen
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Mahoney, F.J., & Barthel, D.W. (1965). Functional evaluation: Barthel Index. <i>Medical state journal</i>, 14, 61-65. • De Haan, R., Limburg, M., Schuling, J., Broeshart, J., Jonkers, L., & Van Zuylen, P. (1993). Klinimetrische evaluatie van de Barthel-index, een maat voor beperkingen in het dagelijks functioneren. <i>Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde</i>, 137, 917-921.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1988
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Collin, C., Wade, D.T., Davies, S., & Horne, V. (1988). The Barthel ADL Index: a reliability study. <i>International disability studies</i> , 10(2), 61-63. (Index opgenomen in bijlage) Nederlandstalige versie: KNGF-richtlijn Beroerte – Verantwoording en Toelichting – Map K (meetinstrumentenzorg.nl)

Naam	PEDI-NL Pediatric Evaluation of Disability Inventory
Omschrijving	de PEDI-NL is een instrument om dagelijkse vaardigheden te meten bij kinderen tussen 6 maanden en 7,5 jaar. Enerzijds worden de vaardigheden die het kind bezit bekeken, en anderzijds de hoeveelheid hulp die het kind van de verzorger(s) krijgt. Daarnaast wordt ook de uitgebreidheid van aanpassingen die kinderen eventueel nodig hebben genoteerd. Onderzoekt de domeinen zelfverzorging, ambulante (mobiliteit) en sociaal functioneren.
Doelgroep	6 maanden tot 7,5 jaar; oudere kinderen met een ontwikkelingsniveau beneden 7.5 jaar
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Salavati, M., Waninge, A., Rameckers, E.A.A., de Blécourt, A.C.E., Krijnen, W.P., Steenbergen, B., & van der Schans, C.P. (2015). Reliability of the modified Paediatric Evaluation of Disability Inventory, Dutch version (PEDI-NL) for children with cerebral palsy and cerebral visual impairment. <i>Research in developmental disabilities</i> , 37, 189-201.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2005
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: voldoende • testmateriaal / handleiding: goed / goed • normen: voldoende • betrouwbaarheid: onvoldoende • begrips- / criteriumvaliditeit: onvoldoende / onvoldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, Nederlandse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Wassenberg-Severijnen, J.E., Custers, J.W.H. (2005). <i>Pediatric Evaluation of Disability Inventory, PEDI-NL. Handleiding</i> . Amsterdam: Harcourt Test Publishers.

COMMUNICATIE

Naam	ComVoor-2: Voorlopers in Communicatie
Omschrijving	<p>schaal voor het bepalen van de communicatieve mogelijkheden van personen met een autisme spectrum stoornis of andere ernstige communicatieproblemen. Er worden twee niveaus onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • presentatie • representatie
Doelgroep	12 – 60 maanden ontwikkelingsleeftijd
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • aanknopingspunten voor programma/begeleiding op vlak van communicatie • geeft gedifferentieerd en gedetailleerd beeld van de pre- en protosymbolische communicatie
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • veronderstelt de minimale vaardigheid om te kunnen sorteren
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Noens, I., & van Berckelaer-Onnes, I. (2002). Communicatie bij mensen met autisme en een verstandelijke beperking: Van inzicht naar interventie. <i>Nederlands Tijdschrift voor de Zorg aan Mensen met een Verstandelijke Handicap</i>, 28, 212-225. • Noens, I., van Berckelaer-Onnes, I., Verpoorten, R., & van Duijn, G. (2006). The ComFor: An instrument for the indication of augmentative communication. <i>Journal of Intellectual Disability Research</i>, 50, 621-632.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2016
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Verpoorten, R., Noens, I., Maljaars, J., van Berckelaer-Onnes, I. (2016). <i>ComVoor-2: Voorlopers in Communicatie - vernieuwde editie. Handleiding</i> . Amsterdam: Hogrefe.

Naam	ComVoor-V: Voorlopers in Communicatie
Omschrijving	<p>schaal voor het bepalen van de communicatieve mogelijkheden van personen met een autisme spectrum stoornis of andere ernstige communicatieproblemen. Er worden twee niveaus onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • presentatie • representatie <p>De ComVoor-V betreft een aanpassing van de ComVoor, waarbij de testmaterialen, de gebruikte communicatiemiddelen, de interpretatie van de resultaten en de interventiestrategieën zijn aangepast aan personen met een visuele beperking.</p> <p>De ComVoor-V bestaat uit 2 versies: een versie voor blinde personen (B-versie) en een versie voor slechtziende personen (SZ-versie).</p>
Doelgroep	kinderen en volwassenen met een visuele beperking, 12 – 60 maanden ontwikkelingsleeftijd
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • aanpassing aan visuele beperking
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • veronderstelt de minimale vaardigheid om te kunnen sorteren
Literatuur	Maljaars, J., Hermans, K., Verpoorten, R., Hagen-Geerts, P., van Berckelaer-Onnes, I., & Noens, I. (2015). De ontwikkeling van de ComVoor-V: de ComVoor met aanpassingen voor personen met een

	visuele beperking. <i>Wetenschappelijk Tijdschrift Autisme</i> (4), 124-133.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2014
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/beschikbaarheid	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Maljaars, J., Hagen-Geerts, P., Hermans, K., Verpoorten, R., van Berckelaer-Onnes, I., Noens, I. (2014). <i>Handleiding ComVoor-V: Voorlopers in Communicatie met aanpassingen voor mensen met een visuele beperking</i> . Leuven: KU Leuven.

Naam	CommunicatieMatrix
Omschrijving	de CommunicatieMatrix is een beoordelingsinstrument dat bedoeld is om precies vast te stellen hoe iemand communiceert en om een raamwerk te bieden voor het bepalen van communicatiedoelen. De CM is voornamelijk bedoeld voor logopedisten en begeleiders om de expressieve communicatieve vaardigheden vast te leggen van kinderen met ernstige of meervoudige beperkingen, waaronder kinderen met zintuiglijke, motorische en cognitieve beperkingen.
Doelgroep	breed
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • het is online in te vullen • makkelijk in gebruik • zo krijg je een mooi zicht op communicatieniveaus • helpt om te kijken naar mogelijkheden, niet enkel naar wat de persoon niet kan
Minpunten	weinig differentiërend voor heel jonge kinderen met EMB
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Rowland, C., & Fried-Oken, M. (2010). Communication Matrix: A clinical and research assessment tool targeting children with severe communication disorders. <i>Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine</i>, 3, 319-329. • Rowland, C. (2011). Using the Communication Matrix to assess expressive skills in early communicators. <i>Communicators Disorders Quarterly</i>, 32, 190-201. • Rowland, C. (2011). An invitation to use a free online assessment tool for early communicators who are deafblind. <i>Deafblind International Review</i>, 46, 51-55.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2004
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Rowland, C. (2013). <i>Handbook: Online Communication Matrix</i> . Oregon: Health & Science University. Beschikbaar op https://legacy.communicationmatrix.org/

Naam	Preschool Language Scale PLS-5
Omschrijving	PLS-5 biedt een omvattende assessment van taalontwikkeling, met items die gaan van pre-verbale, interactie-gerelateerde vaardigheden tot beginnende taal en vroege geletterdheid.
Doelgroep	vanaf geboorte tot 7j11md
Pluspunten	/
Minpunten	/

Literatuur	Volden, J., Smith, I.M., Szatmari, P., Bryson, S., Fombonne, E., Mirenda, P., ... & Georgiades, S. (2011). Using the preschool language scale, to characterize language in preschoolers with autism spectrum disorders. <i>American Journal of Speech-Language Pathology</i> .
Ontwikkeld/gereviseerd in	2011
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	neen
Publicatie/beschikbaarheid	Zimmerman, I.L., Steiner, V.G., & Pond, R.E. (2011). <i>Preschool Language Scales—fifth Edition (PLS-5)</i> . San Antonio: Pearson.

Naam	Communication and Symbolic Behavior Scales Developmental Profile (CSBS DP)
Omschrijving	CSBS DP is een vragenlijst die 7 taalvoorspellers meet: emotie en blikrichting, communicatie, gebaren, geluiden, woorden, begrip en objectgebruik. Vragenlijst ontwikkeld op basis van de CSBS, observatie-instrument met uitlokkingsstaken, zie Communication and Symbolic Behavior Scales - TSLAT (txautism.net)
Doelgroep	personen met een functionele communicatie tussen 6 en 24 maanden (chronologische leeftijd tussen 6 maanden en 6 jaren)
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> Wetherby, A.M., Goldstein, H., Cleary, J., Allen, L., & Kublin, K. (2003). Early identification of children with communication disorders: Concurrent and predictive validity of the CSBS Developmental Profile. <i>Infants & Young Children</i>, 16(2), 161-174. Eadie, P.A., Ukoumunne, O., Skeat, J., Prior, M. R., Bavin, E., Bretherton, L., & Reilly, S. (2010). Assessing early communication behaviours: structure and validity of the Communication and Symbolic Behaviour Scales—Developmental Profile (CSBS-DP) in 12-month-old infants. <i>International Journal of Language & Communication Disorders</i>, 45(5), 572-585.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2001
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja, Amerikaanse normen
Nederlandstalige versie/vertaling	neen
Publicatie/beschikbaarheid	Wetherby, A. M., & Prizant, B. M. (2002). <i>Communication and Symbolic Behavior Scales: Developmental Profile (1st normed ed.)</i> . Baltimore, MD, US: Paul H Brookes Publishing Co

Naam	PPVT-III-NL Peabody Picture Vocabulary Test-III-NL
Omschrijving	test met 204 items gericht op de receptieve kennis van woordenschat
Doelgroep	de test is bedoeld voor kinderen en volwassenen in de leeftijd van 2;3 t/m 90 jaar met Nederlands als eerste taal.
Pluspunten	/
Minpunten	/

Literatuur	Stockman, I.J. (2000). The new Peabody Picture Vocabulary Test—III: an illusion of unbiased assessment?. <i>Language, speech, and hearing services in schools</i> , 31(4), 340-353.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2001
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: voldoende • testmateriaal / handleiding: goed / goed • normen: voldoende • betrouwbaarheid: goed • begrips- / criteriumvaliditeit: voldoende / onvoldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, Nederlandse normen beschikbaar
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Schlichting, L. (2005). <i>Peabody Picture Vocabulary Test-III-NL. Handleiding</i> . Amsterdam: Harcourt Test Publishers.

Naam	CPZ: CommunicatieProfiel Zwakzinnigen
Omschrijving	<p>schaal voor het bepalen van het niveau van communicatieve vaardigheden en het omgaan met modaliteiten. Vier subschalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • receptief non-vocaal • receptief vocaal • expressief non-vocaal • expressief vocaal <p>2 delen: vragenlijst voor opvoeders, vragenlijst voor ouders</p>
Doelgroep	diep, ernstig en grens ernstig-matig verstandelijk beperkte personen
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • heel bruikbaar voor het bepalen van middelen in functie van ondersteunde communicatie • geeft gedifferentieerd beeld van de communicatieve vaardigheden • genormeerd instrument
Minpunten	vragenlijst levert vaak verschillende antwoorden van begeleiders op
Literatuur	Willems, J. (1996). <i>Kijk op communicatie. Constructie van een meetinstrument voor communicatie van mensen met een verstandelijke handicap</i> . Tilburg: KUB.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1996
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: goed • testmateriaal / handleiding: goed / goed • normen: onvoldoende • betrouwbaarheid: goed • begrips- / criteriumvaliditeit: goed / voldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, maar verouderd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Willems, J.B.H.G., & Verpoorten, R.A.W. (1996). <i>Communicatie Profiel-Z. Handleiding</i> . Lisse: Swets & Zeitlinger.

Naam	Onderzoeksschaal van Granlund en Olsson
Omschrijving	<p>schaal die gebruikt wordt bij kinderen met ernstig meervoudige beperkingen om een idee te krijgen van hun sterktes en zwaktes op vlak van communicatie, meer bepaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de communicatieve inhoud • de communicatieve vorm

	<ul style="list-style-type: none"> de communicatieve intentie
Doelgroep	kinderen met ernstig meervoudige beperkingen
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> doet ouders en medewerkers samen stilstaan bij de specifieke communicatie van hun kind met ernstig meervoudige beperkingen geeft aanwijzingen voor aandachtspunten in de ondersteuning van de communicatie
Minpunten	niet bruikbaar voor blinde kinderen met ernstig meervoudige beperkingen
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> Granlund, M., Björck-Åkesson, E., Brodin, J., & Olsson, C. (1995). Communication intervention for persons with profound disabilities: A Swedish perspective. <i>Augmentative and Alternative Communication</i>, 11(1), 49-59. Granlund, M., & Olsson, C. (1999). Efficacy of communication intervention for presymbolic communicators. <i>Augmentative and Alternative Communication</i>, 15(1), 25-37.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1997
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Granlund, M., & Olsson, C. (1997). <i>Eerst observeren dan communiceren</i> . Utrecht: Elsevier/De Tijdstroom.

Naam	NNST: Nederlandse NonSpeech Test for Receptive/Expressive Language
Omschrijving	test voor het beoordelen van zowel 'speech' als 'nonspeech' aspecten van de communicatie van personen die wegens een of meerdere beperkingen geen of slechts beperkt gesproken taal kunnen gebruiken.
Doelgroep	kinderen, jeugdigen en volwassenen met een verbaal en niet-verbaal communicatief niveau onder 24 maanden
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> geeft leeftijdsequivalent aan snel en gemakkelijk af te nemen, duidelijke instructies geeft beeld over het communicatieniveau en de communicatieve functies
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> zegt weinig over de communicatievormen levert weinig handelingsgerichte informatie op
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> Vertommen, T., Zink, I., Lembrechts, D. (1998). De Nonspeech Test: aanpassing voor het Nederlands en aanzet tot normering. <i>Logopedie</i>, 11, 18-25. Zink, I., Lejaegere, M., Lembrechts, D. (2000). Taaldiagnostiek bij een communicatief niveau tussen 0 en 2 jaar: de NNST en de N-CDIs. <i>Logopedie</i>, 13, 4, 8-17.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2000
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> uitgangspunten: goed testmateriaal / handleiding: voldoende normen: onvoldoende betrouwbaarheid: voldoende begrips- / criteriumvaliditeit: voldoende / voldoende
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja

Publicatie/beschikbaarheid	Zink, I., & Lembrechts, D. (2000). <i>De Nederlandstalige Nonspeech Test (NNST)</i> . Leuven: Acco.
-----------------------------------	---

Naam	PVCS: Pre-verbal Communication Schedule
Omschrijving	observatieschaal voor preverbaal communicatief gedrag
Doelgroep	0 maanden tot 2 à 3 jaar
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft duidelijk beeld van de communicatieve mogelijkheden, het communicatieniveau, de -vormen en -functies • geeft duidelijk visueel overzicht
Minpunten	geen leeftijdsequivalent mogelijk
Literatuur	Kiernan, C. (1988) Assessment for teaching communication skills. In J. Coupe O’Kane, & J. Goldbart (eds) (1988) <i>Communication Before Speech: Normal Development and Impaired Communication</i> . London: Croom Helm First edition.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2017, online update door Smidt, Andy
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	neen
Publicatie/beschikbaarheid	Kiernan, C., & Reid, B. (1987). <i>The Pre-verbal communication schedule (PVCS)</i> . Windsor: NFER-Nelson. Pre-Verbal Communication Schedule (mosaiccommunication.com.au)

Naam	Dynamisch onderzoek van de Niet-symbolische Communicatie
Omschrijving	een interview van de communicatiepartners
Doelgroep	vanaf 0 maanden
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft zeer duidelijk beeld van de communicatie van de persoon en zijn communicatiepartner • kan als communicatiebegeleiding gebruikt worden voor ouders en begeleiders
Minpunten	zeer uitgebreid, vraagt veel tijd en overleg
Literatuur	Snell, M. (2002). Using dynamic assessment with learners who communicate nonsymbolically. <i>Augmentative and Alternative Communication</i> , 18(3), 163-176.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2002
COTAN-beoordeling	neen
Normering	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	neen
Publicatie/beschikbaarheid	Snell, M.E., & Loncke, F. (2002). <i>A manual for the dynamic assessment of nonsymbolic communication</i> . Unpublished manuscript, University of Virginia

Naam	COCPvg-vragenlijsten
Omschrijving	COCP staat voor Communicatieve Ontwikkeling van niet-sprekende kinderen of volwassenen en hun CommunicatiePartners. De algemene doelstelling van COCP is het verbeteren van de communicatieve interactie tussen kinderen of volwassenen die niet kunnen praten en sprekende mensen in hun omgeving. Doel voor het

	niet-sprekende kind of de volwassene is toegang tot communicatie met een individueel communicatiesysteem. Het COCPvg-programma bestaat uit een handleiding met een snelstartgids, een uitgewerkt stappenplan met richtlijnen, vragenlijsten en een cd-rom met formulieren en voorbeeldmateriaal. De vragenlijst geeft informatie van alle leden van de communicatiegroep die met het kind werken; over de dagelijkse activiteiten, voorkeuren en afkeuren, behoeften en vaardigheden, taalbegrip en communicatief gedrag van het kind, problemen die communicatiepartners ervaren in de communicatie met het kind en suggesties voor zinvolle interventiedoelen.
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • veel en zinvolle informatie om mee verder te werken • duurt niet zolang om door elke partner in te vullen • geeft vrij concrete informatie over hoe mensen omgaan met het kind in kwestie en over wat zij daarin belangrijk vinden, welke verwachtingen ze ook hebben naar de toekomst toe
Minpunten	vraagt redelijk wat registratiewerk nadien
Literatuur	Heim, M.J.M., Veen, M., & Velthausz, F.J.M. (2011). <i>COCP in de VG: onderzoek naar de effecten, de implementatie en de sociale validiteit van het COCPvg-programma in Esdégé-Reigersdaal: eindrapport van het project Verbetering van de communicatie tussen niet of nauwelijks sprekende mensen met een meervoudige beperking en hun sociale netwerk</i> . Amsterdam: COCP-publicaties.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2010
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Heim, M.J.M., Veen, M. & Velthausz, F. (2010). <i>Het COCPvg-programma. Handleiding en materiaal. Met cd-rom</i> . Amsterdam: COCP-publicaties.

Naam	LISPald
Omschrijving	lijsten voor proto-imperatieve en proto-declaratieve communicatie. Met deze lijsten en bijbehorende ontlokkingstaken worden de niet-talige en vroegtalige uitingvormen onderzocht van twee basale communicatie intenties. Met name de wijze waarop iemand aangezet wordt om iets van hem/haar uit de omgeving te bekomen of de wijze waarop de aandacht van de ander gevestigd wordt op een gebeurtenis of voorwerp uit de omgeving.
Doelgroep	ontwikkelingsleeftijd tussen 12 en 36 maanden
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • gestandaardiseerde ontlokkingstaken • gedetailleerde observatiecategorieën • web-link met voorgeprogrammeerde scoreformulieren • DVD met onderzoeksmateriaal en voorbeelditems
Minpunten	scoring vraagt de nodige training en tijd
Literatuur	Lichtert, G. (2003). Assessing intentional communication in deaf toddlers. <i>Journal of deaf studies and deaf education</i> , 8(1), 43-56.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2004
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja

Publicatie/beschikbaarheid	Lichtert, G. (2004). <i>Speuren naar ontluikende intentionele communicatie. Observeren van niet-talige en vroeg-talige intentionele communicatie</i> . Heverlee: Lannoo Campus.
-----------------------------------	---

Naam	N-CDIs: Lijsten voor Communicatieve Ontwikkeling
Omschrijving	De N-CDIs omvatten een set van twee oudervragenlijsten. Enerzijds is er de N-CDI / Woorden en Gebaren waarin aspecten als woordenschatbegrip, woordenschatproductie en het gebruik van gebaren worden geëvalueerd. Anderzijds is er de N-CDI / Woorden en Zinnen die nog bijkomend een aantal aspecten van de grammaticale ontwikkeling evalueert.
Doelgroep	N-CDI / Woorden en Gebaren: kinderen met een taalleeftijd van 0;08 tot 1;04 jaar. N-CDI / Woorden en Zinnen: kinderen met een taalleeftijd tussen 1;04 en 2;06 jaar.
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • brede doelgroep van gebruikers: onder meer logopedisten, pedagogen, psychologen, pediaters, NKO-artsen, huisartsen, Kind en Gezin, etc. • geschikt voor screening in functie van preventie en vroege detectie van communicatieve problemen • geschikt voor het bekomen van aanvullende informatie bij onderzoeksgegevens • de lijst wordt ingevuld door de ouders; de bevraging gebeurt op basis van herkenning (werkt snel en efficiënt) • normgegevens beschikbaar voor Nederlandstalige kinderen uit Vlaanderen en Nederland • leeftijdsgroepen van telkens één maand (waardoor kleine vooruitgangen kunnen worden opgemerkt) • percentieltabellen met percentielen voor de aparte onderdelen • leeftijdsequivalenten/taalleeftijden af te leiden uit de percentieltabellen
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • voor personen die niet tot verbaal taalbegrip en –productie komen, is enkel het onderdeel ‘Acties en Gebaren’ bruikbaar • niet aangepast voor personen die gebruik van alternatieve communicatiesystemen, zoals SMOG, pictogrammen etc.
Literatuur	Zink, I., Lejaegere, M., Lembrechts, D. (2000). Taaldiagnostiek bij een communicatief niveau tussen 0 en 2 jaar: de NNST en de N-CDIs. <i>Logopedie</i> , 13, 4, 8-17.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2002
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Zink, I. & Lejaegere, M. (2002). <i>N-CDIs: lijsten voor communicatieve ontwikkeling: aanpassing en hernormering van de MacArthur CDIs van Fenson et al</i> . Leuven: Acco.

Naam	Reynell Taalontwikkelingsschalen (RTOS)
Omschrijving	De RTOS meten zowel het receptieve als het productieve taalontwikkelingsniveau van Nederlandstalige kinderen. De RTOS kunnen worden ingezet binnen de taaldiagnostiek. De RTOS bestaan uit een Taalbegripsschaal (TB-schaal) en een Taalproductieschaal (TP-schaal).

Doelgroep	kinderen met een taalleefijd van 2 tot en met 5 jaar
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft een goed beeld, bij doelgroep EMB dan voornamelijk m.b.t. het receptieve deel • correleert mooi met functioneren
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • normering is niet op doelgroep gebaseerd • resultaten met omzichtigheid interpreteren
Literatuur	Zink, I., Van Ommeslaeghe, K., Stroobants, R., Janssen, P. & Schaerlaekens, A. (1993). <i>Reynell Taalontwikkelingsschalen. Psychometrische verantwoording en analyse</i> . Berkhout, Nijmegen.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2003
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Schaerlaekens, A., Zink, I., & van Ommeslaeghe, K. (2003). <i>Reynell Taalontwikkelingsschalen</i> . Amsterdam: Pearson.

Naam	C-BiLLT: Computer-Based instrument for Low motor LanguageTesting
Omschrijving	er wordt een niet tot nauwelijks motorische handeling van het kind gevraagd om tot betrouwbare bepaling van taalbegrip te komen
Doelgroep	niet-sprekende kinderen met ernstige motorische beperkingen
Pluspunten	verschillende bedieningsmogelijkheden van de C-BiLLT, zoals blikrichting, oogbesturing, touchscreen, rolstoelhoofdbediening en knoppen die met elk lichaamsdeel zijn te bedienen
Minpunten	/
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Vander Zwart, K.E., Geytenbeek, J., de Kleijn, M., Oostrom, K., Gorter, J.W., Hidecker, M.J. C., & Vermeulen, R.J. (2015). Reliability of the Dutch-language version of the Communication Function Classification System and its association with language comprehension and method of communication. <i>Developmental Medicine and Child Neurology</i>, 58. • Geytenbeek, J., Mokkink, L., Knol, D., Vermeulen, R.J., & Oostrom, K. (2014). Reliability and validity of the C-BiLLT: A new instrument to assess comprehension of spoken language in young children with cerebral palsy and complex communication needs. <i>Augmentative and Alternative Communication</i>, 30, 1-15. • Geytenbeek, J. & Heim, M. & Oostrom, K., & Vermeulen, R.J. (2019). Het evalueren van taalbegrip bij niet-sprekende kinderen met een ernstige Cerebrale Parese: de ontwikkeling van de C-BiLLT, een taalbegripstest op de computer. <i>Logopedie en Foniatrie</i>, 1, 26-32.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2010
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja, Nederlandse normen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	digitale tool, beschikbaar na bijwonen training

Naam	The Triple C: Checklist of Communication Competencies-revised
Omschrijving	Screeningsinstrument om uniek gedrag, vaardigheden, mogelijkheden en niveau van communicatie te achterhalen; verdeeld in 6 stadia waarbij de eerste drie pre-intentionele/ niet intentionele communicatieve vaardigheden omvatten en de laatste drie focussen op intentionele communicatieve vaardigheden
Doelgroep	weinig tot niet-sprekende jongeren en volwassenen met ernstige en meervoudige beperkingen
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • eenvoudig in gebruik • eenvoudig aan te leren • eenvoudig te interpreteren
Minpunten	/
Literatuur	Iacono, T., West, D., Bloomberg, K, & Johnson, H. (2009). Reliability and validity of the revised Triple C: Checklist of Communicative Competencies for adults with severe and multiple disabilities. <i>Journal of Intellectual Disability Research</i> , 53 (1), p.44-53
Ontwikkeld/gereviseerd in	2009
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	neen
Publicatie/beschikbaarheid	The Triple C: Checklist of Communication Competencies : Spectronics - Inclusive Learning Technologies

AUTISME SPECTRUMSTOORNISSEN

Naam	AVZ-R: Autisme- en Verwante stoornissenschaal voor Zwakzinnigen
Omschrijving	schaal voor het onderkennen van een pervasieve ontwikkelingsstoornis
Doelgroep	kinderen, jeugdigen en volwassenen met een verstandelijke beperking van alle niveaus van functioneren
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • biedt ondersteuning bij het diagnostisch proces ten aanzien van autisme spectrum stoornissen • snel in te vullen • eerste algemene screening, geeft aanwijzingen voor verder onderzoek • indicatief gebruik, geen diagnose • gemakkelijk bespreekbaar samen met leefgroep/team • beter zicht krijgen op gedrag • genormeerd voor kinderen met verstandelijke handicap
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft geen aanknopingspunten voor begeleiding • geeft geen diagnose • differentieert soms onvoldoende • niet betrouwbaar voor personen met diep verstandelijke handicap
Literatuur	Thys, M., & Roeyers, H. (2003). <i>Het voorkomen van autismespectrumstoornissen bij personen met een verstandelijke beperking</i> . Gent: Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1990
COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: goed • testmateriaal / handleiding: goed / goed • normen: onvoldoende • betrouwbaarheid: goed • begrips- / criteriumvaliditeit: goed / voldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, Nederlandse normen, maar verouderd
Nederlandstalige versie/vertaling	Ja
Publicatie/beschikbaarheid	Kraijer, D.W. (1999). <i>Autisme- en Verwante stoornissenschaal-Z-Revisie. Handleiding. Derde, sterk herziene en uitgebreide uitgave</i> . Lisse: Swets & Zeitlinger.

Naam	AUTI-R: schaal voor vroegkinderlijk autisme
Omschrijving	diagnostisch instrument, doel: autistische kinderen onderscheiden van niet-autistische kinderen
Doelgroep	1-12 jaar
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Hoekman, J., & Duijnhoven, J.C.M.M. (1996). Kort instrument onderkenning autisme. Verkorting Auti-R schaal voor gebruik in jeugdgezondheidszorg. <i>Tijdschrift voor Orthopedagogiek</i> , 35, 194-204.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1990

COTAN-beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • uitgangspunten: goed • testmateriaal / handleiding: goed / goed • normen: onvoldoende • betrouwbaarheid: goed • begrips- / criteriumvaliditeit: voldoende / voldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, maar verouderd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Berckelaer-Onnes, I.A. van & Hoekman, J. (1990). <i>Auti-R Schaal ten behoeve van de onderkenning van vroegkinderlijk autisme. Handleiding en Verantwoording</i> . Lisse: Swets & Zeitlinger.

PROBLEMGEDRAG

Naam	AGS Afwijkende Gedrag Schaal
Omschrijving	<p>schaal voor het evalueren van verschillende vormen van probleemgedrag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prikkelbaarheid • lethargie • stereotiep gedrag • hyperactiviteit • inadequate spraak <p>zinnig in te zetten bij toediening/wijziging van gedragsondersteunende medicatie; nl. ter observatie voor en na de invloed van medicatie op het gedrag te evalueren</p>
Doelgroep	diep, ernstig en matig verstandelijk gehandicapte personen vanaf 5 jaar
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • is gemakkelijk en vlug in te vullen • is gemakkelijk te verwerken • geeft bijkomende informatie naast observaties • interessante schaal omdat hij factoren evalueert die op het eerste zicht niet relevant lijken
Minpunten	het invullen zelf blijft ook deels subjectief
Literatuur	Aman, M.G., & Singh, N.N. (2017). <i>Aberrant behavior checklist manual</i> (2nd ed.). East Aurora, NY: Slosson Educational Publications.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1994
COTAN-beoordeling	neen
Psychometrisch onderzoek	ja, maar verouderd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	vignet-AGS-2018.pdf (bergop.info)

Naam	CEP: Consensusprotocol Ernstig Probleemgedrag
Omschrijving	schaal ter bepaling van de ernst en uitgebreidheid van probleemgedrag. Geeft tevens de mate van uitzichtloosheid van de situatie weer.
Doelgroep	geen beperking
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • geeft een ruim en genuanceerd beeld over de ernst en de uitgebreidheid en de mate van uitzichtloosheid van probleemgedrag • de schaal houdt tevens rekening met de mate waarin een bepaalde aanpak negatieve neveneffecten heeft op het welbevinden of de gezondheid van de bewoner • kan gebruikt worden in het kader van het onderzoek naar een personeelsherverdeling in functie van zorgzwaarte
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • niet zo gebruiksvriendelijk • tijdrovend
Literatuur	Maes, B., Vermeersch, D., & Marrecau, J. (2000). Ontwikkeling van een procedure voor de aflijning van een groep van personen met een verstandelijke handicap en zeer ernstig probleemgedrag. <i>Vlaams Tijdschrift voor Orthopedagogiek</i> , 19, 4-12.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2001

COTAN-BEOORDELING	geen beoordeling
Psychometrisch onderzoek	nee
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Kramer, G.J.A. (1995). <i>Consensusprotocol ernstig probleemgedrag. Handleiding voor het beschrijven en beoordelen van probleemsituaties rond bewoners van intramurale instellingen van verstandelijk gehandicapten</i> . Utrecht: NZI.

Naam	SGZ: Storende Gedragsschaal voor Zwakzinnigen
Omschrijving	schaal met 32 items om storend ofwel niet-adaptief gedrag te evalueren
Doelgroep	mensen met verstandelijke handicap, alle niveaus, vanaf 3 jaar
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • gebruiksvriendelijker en minder tijdrovend dan CEP • wordt vooral gebruikt als screeninginstrument • toont hoe sterk het afwijkend gedrag is/ meting van zwaarte van de leefgroep
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • is als meetinstrument beperkter en oppervlakkiger dan de CEP • differentieert onvoldoende bij ernstig probleemgedrag
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	1994
COTAN-BEOORDELING	uitgangspunten: goed testmateriaal / handleiding: goed / goed normen: onvoldoende betrouwbaarheid: goed begrips- / criteriumvaliditeit: goed / goed
Psychometrisch onderzoek	ja, maar verouderd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Kraijer, D.W., & Kema, G.N. (1994). <i>Storend Gedragsschaal-Z. Sterk herziene en uitgebreide handleiding</i> . Lisse: Swets & Zeitlinger.

Naam	MAS: Motivation Assessment Scale
Omschrijving	de MAS werd ontworpen om na te gaan wat de motivatie is achter bepaald probleemgedrag. De schaal omvat 16 items, die specifieke situaties beschrijven, waarbij de respondent aangeeft hoe groot de kans is dat het specifieke probleemgedrag zich zou stellen. Dit ondersteunt in het achterhalen van de functie van probleemgedrag, binnen 4 categorieën: sensorische prikkel genereren, vluchten, aandacht krijgen of n.a.v. iets tastbaars (favoriet voorwerp, eten, activiteit)
Doelgroep	0-99 jaar
Pluspunten	/
Minpunten	Engelstalig
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	1988
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	neen

Publicatie/beschikbaarheid	Motivational Assessment Scale II (uoregon.edu)
-----------------------------------	---

Naam	LGP (Lijst Gedragsproblemen) (Z)EVMB
Omschrijving	De Lijst Gedragsproblemen-(Z)EVMB (een bewerking van de bestaande lijst gedragsproblemen van o.a. Rojhan) geeft inzicht in welke gedragingen hoe vaak voorkomen bij kinderen en volwassenen met (Z)EVMB. Daarnaast geeft het een beeld van hoe ernstig de omgeving deze gedragingen vindt. Uit onderzoek blijkt dat zelfverwondend, stereotiep en teruggetrokken gedrag veel voorkomt bij deze doelgroep, maar dat betrokken zorgprofessionals die gedragingen in het algemeen niet als ernstig zien. Mogelijk is dat zo omdat men het gedrag vindt horen bij de beperking.
Doelgroep	kinderen en volwassenen met een zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperking
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • wetenschappelijk onderbouwd • weinig tijdsintensief • vergelijkingstool (https://lgp.aw-emb.nl/) • biedt nuttige informatie voor het opstellen van doelen
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • de mate van ernst schaal is subjectief • de LGP moet door meerdere personen worden ingevuld om een zo betrouwbaar mogelijk beeld te krijgen
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Poppes, P. (2015). <i>Challenging practices. Challenging behaviour in people with profound intellectual and multiple disabilities and its consequence for practice</i>. Doctoraatsproefschrift, Rijksuniversiteit Groningen & 's Heeren Loo Zorggroep, Amersfoort. • Rojahn, J., Matson, J.L., Lott, D., Esbensen, A.J., & Smalls, Y. (2001). The Behavior Problems Inventory: An instrument for the assessment of self-injury, stereotype behavior, and aggression/destruction in individuals with developmental disabilities. <i>Journal of Autism and Developmental Disorders</i>, 31(6), 577-588
Ontwikkeld/gereviseerd in	2014
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	The Behavior Problems Inventory' van Johannes Rojahn (2001) door P. Poppes, A. van der Putten & C. Vlaskamp (2011). Gratis te downloaden via deze website: Downloads en links – Programma Perspectief

EMOTIONELE ONTWIKKELING, PIJN EN TEMPERAMENT

Naam	SEO-R²: Schaal voor emotionele ontwikkeling van mensen met een verstandelijke beperking-Revised²
Omschrijving	schaal om meer inzicht te verkrijgen in het emotioneel functioneren; opdeling in verschillende sociaal-emotionele ontwikkelingsfasen.
Doelgroep	diep tot matig verstandelijke handicap
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • invullen gebeurt multidisciplinair • geeft begeleiders inzicht in emotionele ontwikkeling van cliënten die vaak overschat worden • interessant om op te merken dat het verstandelijk en socio-emotioneel functioneren niet steeds op dezelfde lijn zitten bij bepaalde cliënten • aanwinst in het kijken naar de emoties • ook voor ouders soms een blikopener • kleurenprofiel als methodiek zeer bruikbaar
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • de leeftijden/indelingen stemmen niet altijd overeen met andere schalen • de items zelf zijn zeer breed interpreteerbaar, en dienen dus geïnterpreteerd te worden naargelang de fase waarin ze genoemd worden. Dat laat ruimte voor subjectieve interpretatie. • de eerste fase van 0-6 maanden (adaptatiefase) erg ruim omschreven, en hierbinnen functioneert het merendeel van de cliënten met ernstige meervoudige beperkingen. • tijdsintensief
Literatuur	Vandevelde, S., Morisse, F., Došen, A., Poppe, L., Jonckheere, B., Van Hove, G., ..., Claes, C. (2016). The scale for emotional development-revised (SED-R) for persons with intellectual disabilities and mental health problems: development, description, and reliability. <i>International Journal of Developmental Disabilities</i> , 62(1), 11–23.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2012
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Morisse, F., & Došen, A. (2017). <i>Schaal voor emotionele ontwikkeling van mensen met een verstandelijke beperking-Revised²</i> . Leuven: Garant.

Naam	SEO-V: Schaal voor emotionele ontwikkeling van mensen met een verstandelijke beperking-Verkort
Omschrijving	de SEO-V is nauw verbonden met de SEO-R ² en maakt het mogelijk om het inschatten van emotionele ontwikkeling in te korten en eenvoudiger te maken door te scoren met een binair systeem op basis van observeerbaar gedrag. De SEO-R ² en SEO-V zijn beide volwaardige schalen die elkaar aanvullen en naast elkaar kunnen worden gebruikt.
Doelgroep	diep tot matig verstandelijke handicap

Pluspunten	makkelijk in gebruik
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2017
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Morisse, F., & Sapok, T., De Neve, L. & Došen, A., (2017). <i>SEO-V. Schaal voor emotionele ontwikkeling van mensen met een verstandelijke beperking-Verkort</i> . Antwerpen: Garant.

Naam	Vragenlijst over Stemming, Interesse en Plezier. Nederlandse vertaling en bewerking van de MIPQ: Mood, Interest & Pleasure questionnaire
Omschrijving	vragenlijst bestaande uit 23 items die peilen naar de gemoedstoestand van de persoon. Onderverdeling in drie subschalen: positieve gemoedstoestand, negatieve gemoedstoestand en interesse.
Doelgroep	volwassenen met ernstig of diep verstandelijke beperkingen
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> eenvoudig af te nemen en te scoren items zijn aangepast aan de doelgroep
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> items soms moeilijk eenduidig te interpreteren weinig handelingsgerichte informatie
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> Ross, E., & Oliver, C. (2003). Preliminary analysis of the psychometric properties of the Mood, Interest & Pleasure Questionnaire (MIPQ) for adults with severe and profound learning disabilities. <i>British Journal of Clinical Psychology</i>, 42, 81-93. Petry, K., Kuppens, S., Vos, P., & Maes, B. (2010). Psychometric evaluation of the Dutch version of the Mood, Interest and Pleasure Questionnaire (MIPQ). <i>Research in Developmental Disabilities</i>, 31, 1652-1658.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2016
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Maes, B., Penne, A., Petry, K., & Vos, P. (2016). <i>Vragenlijst over Stemming, Interesse en Plezier. Nederlandse vertaling en handleiding van de MIPQ Mood, Interest & Pleasure Questionnaire. KU Leuven</i> . Te verkrijgen via www.multiplus.be

Naam	CPG: Checklist Pijngedrag
Omschrijving	beoordeling van pijngedrag (zowel postoperatieve pijn als alledaagse, veelal meer chronische pijn). De CPG bevat 10 gedragsitems.
Doelgroep	kinderen met een zeer ernstige verstandelijke handicap die niet in staat zijn om met woorden pijn aan anderen duidelijk te maken
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> specifiek voor de doelgroep gebruiksvriendelijk

Minpunten	theoretische en praktische training vereist
Gebruikt in	/
Literatuur	van der Putten A., & Vlaskamp C. (2011) Pain assessment in people with profound intellectual and multiple disabilities; a pilot study into the use of the Pain Behaviour Checklist in everyday practice. <i>Research in Developmental Disabilities</i> , 32, 1677– 1684.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2004
COTAN-BEOORDELING	uitgangspunten: voldoende testmateriaal / handleiding: voldoende normen: onvoldoende betrouwbaarheid: voldoende begrips- / criteriumvaliditeit: onvoldoende/onvoldoende
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Terstegen, C.M., Koot, H.M., De Boer, J.B., Peters, J., & Tibboel, D. (2004). <i>De Checklist PijnGedrag (CPG). Handleiding, versie 1.0</i> . Rotterdam: Erasmus MC – Sophia Kinderziekenhuis.

Naam	REPOS: Rotterdam Elderly Pain Observation Scale
Omschrijving	REPOS werkt met een instructiekaart waarop 10 gedragingen staan omschreven die als kenmerkend worden gezien voor pijn.
Doelgroep	volwassenen met een verstandelijke en/of uitingsbeperking
Pluspunten	snelle methode
Minpunten	/
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Van Herk, R., van Dijk, M., Baar, F., Tibboel, D., De Wit, R., & Duivenvoorden, H. (2009). The Rotterdam Elderly Pain Observation Scale (REPOS): psychometric properties of a new behavioral pain scale for non-communicative adults and cognitively impaired elderly. <i>Journal of Pain Management</i>, 1, 367-378. • Van Herk, R., van Dijk, M., Tibboel, D., Baar, F., & De Wit, R. (2009). The Rotterdam Elderly Pain Observation Scale (REPOS); a new behavioral pain scale for non-communicative adults and cognitive impaired elderly. <i>Journal of Pain Management</i>, 1, 357– 366 • Boerlage, A.A., Sneep, L., & Van Rosmalen, J. (2021). Validity of the Rotterdam Elderly Pain Observation Scale for institutionalized cognitively impaired Dutch adults. <i>Journal of Intellectual Disability Research</i>, 65, 675-687. • Bruns, A., Kreukniet, E., Post, W., & van der Putten, A. (2014). Assessment of pain in persons with profound intellectual and multiple disabilities: analysis of reliability and validity of the REPOS. <i>Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities</i>, 27(4), 300.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2009
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Beschikbaar op https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/gezondheid/pijnobs-ervatielijst-repos-rotterdam-elderly-pain-observation-scale

Naam	POSAID: Pain Observation Scale for Adults with Intellectual Disabilities
Omschrijving	observatie instrument om pijngedragingen te signaleren
Doelgroep	volwassenen met een ernstig meervoudige beperking
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> wetenschappelijk onderbouwd weinig tijdsintensief
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> er is geen cut-off score vervolgonderzoek naar sensitiviteit instrument
Literatuur	Enninga, A., Waninge, A., Post, W.J., Van der Putten, A.A.J. (2023). Reliable assessment of pain behaviour in adults with profound intellectual and multiple disabilities: The development of an instruction protocol. <i>Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities</i> , 36 (3), 653-663.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2020
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Gratis e-learning via https://www.sheerenloo.nl/kennis-en-wetenschap/expertisecentrum-emb/emb-elearning-pijn

Naam	POKIS: Pijnobservatie schaal voor Jonge Kinderen
Omschrijving	meetinstrument voor verpleegkundigen om de pijn bij jonge kinderen objectief in kaart te brengen; POKIS is gebaseerd op de observatie van o.a. de houding van het kind, de mimiek, de ademhaling, ...
Doelgroep	kinderen tussen 0 en 4 jaar
Pluspunten	items zijn herkenbaar en makkelijk toepasbaar bij personen met EMB
Minpunten	/
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> Boelen-van der Loo, W.J., Scheffer, E., Haan, R., & Groot, C. (1999). Clinimetric evaluation of the Pain Observation Scale for young children in children aged between 1 and 4 years after ear, nose, and throat surgery. <i>Journal of Development and Behavioral Pediatrics</i>, 20(4), 222-227. Kuppens, S., Onghena, P., Hellinckx, W., & Gillis, P. (2006). De Pijnobservatieschaal voor Jonge Kinderen (POKIS): psychometrische kenmerken en klinische implicaties. <i>Tijdschrift voor Kindergeneeskunde</i>, 74, 17-23.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1998
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja, maar verouderd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Boelen-van der Loo, W.J.C., Scheffer, R.N., de Haan, R.J. et al. (1998). POKIS: Pijnobservatieschaal voor jonge kinderen. Almelo: Twente-borg Ziekenhuis.

Naam	Temperamentsschaal voor Zwakzinnigen
Omschrijving	De TVZ is een observatieschaal die is ontwikkeld om op een zo objectief mogelijke wijze een aantal persoonskenmerken bij personen met een verstandelijke beperking te kunnen vaststellen. Het instrument wordt door twee begeleiders gezamenlijk ingevuld en wordt gescoord door een psychodiagnosticus
Doelgroep	personen met een verstandelijke beperking, 10-55 jaar
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	1990
COTAN-BEOORDELING	uitgangspunten: goed testmateriaal / handleiding: goed / goed normen: onvoldoende betrouwbaarheid: voldoende begrips- / criteriumvaliditeit: goed / onvoldoende
Psychometrisch onderzoek	ja, maar verouderd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Blok, J.B., van den Berg, P. Th., & Feij, J.A. (1990). <i>Handleiding Temperamentsschaal voor Zwakzinnigen, TVZ</i> . Lisse: Swets & Zeitlinger. https://www.pearsonclinical.nl/tvz-temperamentsschaal-voor-verstandelijk-gehandicapten?sqr=Temperamentsschaal%20Voor%20Zwakzinnigen%20%28TVZ%29&

Naam	MINI PAS-ADD: Mini Psychiatric Assessment Scales for Adults with Developmental Disabilities
Omschrijving	In het Mini PAS-ADD interview vraagt men een informant - een begeleider of iemand anders die de betrokken persoon goed kent op een semi-gestructureerde manier naar mogelijke symptomen van psychiatrische problemen. Aan de hand van het instrument kan men nagaan of voor bepaalde psychiatrische ziektebeelden de drempelwaarden worden overschreden en of het aangewezen is door te verwijzen voor een verder psychiatrisch onderzoek.
Doelgroep	personen met een verstandelijke beperking
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Janssen, R., & Maes, B. (2013). Psychometric evaluation of a Dutch version of the Mini PAS-ADD for assessing psychiatric disorders in adults with different levels of intellectual disability. <i>Journal of Intellectual Disability Research</i> , 57(8), 689-702.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2008
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Het Mini Pas-ADD interview samvzw

INFORMATIEVERWERKING

Naam	Checklist Zintuiglijk Profiel Bogdashina
Omschrijving	Deze Checklist is in te vullen door ouders en bedoeld om een helderder beeld te krijgen van de zintuiglijke ervaring van de kinderen met ASS/autisme. Het leidt tot een zintuiglijk profiel of “regenboog” waarin mogelijke zintuiglijke sterke en zwakke punten in kaart worden gebracht.
Doelgroep	kinderen bij wie de diagnose ‘autistisch/ASD’ is gesteld
Pluspunten	biedt handelingsgerichte informatie
Minpunten	/
Literatuur	Bogdashina, O. (2004). <i>Waarneming en zintuiglijke ervaringen bij mensen met autisme en Aspergersyndroom. Verschillende ervaringen, verschillende werelden</i> . Antwerpen: Garant.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2011
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	nederlandse versie sensory profile checklist.pdf (boomtestonderwijs.nl) Vragenlijst ter ondersteuning van observatie naar sensorisch gedrag bij autisme Roger Verpoorten – Marlou Versteegen – Petra Hagen

Naam	ZIETA!
Omschrijving	observatie-instrument voor professionelen om de basale visuele functies en de primaire visuele verwerking in kaart te brengen. De observaties zijn gericht op de functies gewaarworden, fixeren, volgen, gelaatsgerichtheid en de beginnende oog-handcoördinatie (reiken – grijpen).
Doelgroep	baby's en kinderen met ernstig (meervoudige) visuele beperkingen met een ontwikkelingsleeftijd beneden de 6 à 8 maanden
Pluspunten	aan de hand van de bevindingen kan een handelingsplan voor visuele stimulatie opgesteld worden en het instrument kan later opnieuw gebruikt worden om de evolutie van het kijkgedrag te beoordelen.
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	Ontwikkeld door Thuisbegeleiding Accent, Begeleidingscentrum Spermalie
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Aan te vragen bij Accent: accent@de-kade.be

Naam	VAS PIMD
Omschrijving	instrument dat is ontwikkeld om enerzijds een objectieve beoordeling te kunnen geven over het al dan niet en in welke mate aanwezig zijn van CVI bij personen met EMB, en anderzijds de visuele ontwikkeling van kinderen met EMB in kaart te brengen. De VAS bestaat in totaal uit drie delen. Het eerste deel dient om een globale inschatting te maken van het niveau van visueel functioneren op basis van zes niveaus. Het tweede deel is een lijst met kenmerken van CVI. Het derde deel is een vragenlijst voor ouders en/of hulpverleners. Deze vragenlijst dient om een beeld te krijgen van het visueel functioneren binnen een meer vertrouwde context.
Doelgroep	Personen met een ernstig meervoudige beperking
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2018
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Wallroth, M., & Steendam, M. (2018). <i>Visual Assessment Scale: Cerebral Visual Impairment (CVI) in persons with Profound Intellectual and Multiple Disabilities (PIMD)</i> . Huizen: Visio. Visual Assessment Scale. Cerebral Visual Impairment (CVI) in persons with Profound Intellectual and Multiple Disabilities (PIMD). Manual and Forms. (visio.org)

Naam	OLIVIA vragenlijst: observatielijst visueel functioneren aangepast aan personen met een cognitieve beperking
Omschrijving	checklist voor zorgprofessionals en mantelzorgers om alert te zijn op mogelijke visuele problemen bij personen met een cognitieve beperking. Het is daarnaast een hulp om op een grofmazige manier een inschatting te verkrijgen van het visuele functioneren van personen met een cognitieve beperking. De observatielijst is geen diagnostisch instrument maar kan belangrijke informatie opleveren die een aanleiding is voor verdere actie
Doelgroep	verschillende doelgroepen: kinderen of volwassenen met aangeboren of niet-aangeboren cognitieve beperkingen
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • eenvoudig in gebruik • na afname krijg je een overzichtelijk rapport waarin kleuren (rode vlaggen) de belangrijkste aandachtspunten aangeven
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	2022
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Schouten, B. (2022). <i>Observatielijst visueel functioneren aangepast aan personen met een cognitieve beperking</i> . Hasselt, België.

	<ul style="list-style-type: none"> • Olivia - Stijn VZW • d0d08b88859bd46cab2b4ac59671377a60451653.pdf (stijn.be)
--	---

Naam	Lijst Alertheid
Omschrijving	Via deze lijst kan men achterhalen wanneer een persoon met een ernstig meervoudige beperking alert is op een dag. Vervolgens wordt gekeken naar de reactie van de persoon op verschillende stimuli. Op basis van deze informatie wordt in het alertheidsprofiel beschreven op welke momenten de geobserveerde persoon meestal alert is, hoe hij of zij dit laat zien en welke stimuli hem of haar alert(er) maken
Doelgroep	personen met een ernstig meervoudige beperking
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • wetenschappelijk onderbouwd • makkelijk in te vullen • volledig overzicht van de alertheid gedurende meerdere dagen • biedt nuttige informatie om alertheid te beïnvloeden
Minpunten	tijdsintensief
Literatuur	<ul style="list-style-type: none"> • Munde, V. S., Vlaskamp, C., Ruijsenaars, A. J. J. M., & Nakken, H. (2009). Alertness in persons with profound and multiple disabilities: A literature review. <i>Research in Developmental Disabilities</i>, 30, 462-480. • Munde, V., & Vlaskamp, C. (2015). Initiation of activities and alertness in individuals with profound intellectual and multiple disabilities. <i>Journal of Intellectual Disability Research</i>, 59(3), 282-292
Ontwikkeld/gereviseerd in	2009
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Gratis te downloaden via deze website: Downloads en links - Programma Perspectief

MOTORISCH FUNCTIONEREN

Naam	MAS: Modified Ashworth Scale
Omschrijving	de Modified Ashworth Scale (MAS) is ontworpen om de mate van spasticiteit te kunnen objectiveren.
Doelgroep	mensen met hypertonie, rigiditeit, spasticiteit
Pluspunten	geen materiaal nodig, vraagt weinig tijd
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • je moet het vaak gebruiken om het in de vingers te hebben, moeilijke test • moeilijk te gebruiken bij doelgroep personen met EMB
Literatuur	Ansari, N.N., Naghdi, S., Arab, T.K., & Jalaie, S. (2008). The interrater and intrarater reliability of the Modified Ashworth Scale in the assessment of muscle spasticity: limb and muscle group effect. <i>NeuroRehabilitation</i> , 23(3):231-237.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2001
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	https://www.meetinstrumentenzorg.nl/Home/SearchPost?meetinstrument=134

Naam	TCST: Timed Chair-Stand-Test
Omschrijving	de Timed Chair Stand Test is een eenvoudige evaluatieve test om de spierkracht van ouderen te bepalen. Bij de Timed Chair Stand Test wordt de patiënt gevraagd om zo snel als mogelijk 5 keer op te staan van de stoel en vervolgens weer te gaan zitten, zonder dat daarbij de armen worden gebruikt. De fysiotherapeut neemt de tijd in seconden op.
Doelgroep	oudere personen of mensen met verminderd functioneren van de onderste extremiteit
Pluspunten	eenvoudige test, niet veel materiaal nodig
Minpunten	mensen met EMB hebben constant aansporing nodig
Literatuur	Sylva, P.F., Quintino, L.F., Franco, J., & Farria, C.D. (2014). Measurement properties and feasibility of clinical tests to assess sit-to-stand/stand-to-sit tasks in subjects with neurological disease: a systematic review. <i>Braz J Phys Ther</i> , 18(2), 99-110.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2008
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	https://www.meetinstrumentenzorg.nl/Home/SearchPost?meetinstrument=359

Naam	Bruce treadmill test
Omschrijving	de Bruce test is een protocol waarbij gebruik wordt gemaakt van een loopband met verstelbare helling. Het is een maximaal test die

	het aërobe vermogen van de testpersoon meet. D.m.v. een formule kan, voor volwassenen van middelbare leeftijd, een schatting van de VO ₂ max worden berekend. Gedurende de test wordt in trappen van 3 min. de snelheid en helling volgens een vast protocol verhoogd.
Doelgroep	kinderen en volwassenen met minder dan "normale" fysieke conditie
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Pinkstaff, S., Peberdy, M.A., Kontos, M.C., et al. (2011). Overestimation of aerobic capacity with the bruce treadmill protocol in patients being assessed for suspected myocardial ischemia. <i>Journal of Cardiopulmonary Rehabilitation and Prevention</i> , 31(4), 254-260.
Ontwikkeld/gereviseerd in	?
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	?
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Bruce treadmill test (protocol) – Meetinstrumenten in de zorg (meetinstrumentenzorg.nl)

Naam	TUG: Timed Up & Go test
Omschrijving	meet de tijd die de patiënt nodig heeft om op te staan uit een stoel, 3 meter comfortabel (energetisch meest efficiënt) te lopen, om te keren, weer terug te lopen en te gaan zitten. De patiënt mag zijn eigen loophulpmiddel en/of orthese gebruiken, maar er mag geen fysieke hulp of aanmoediging worden gegeven.
Doelgroep	ouderen en personen met evenwichtsstoornissen
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Schoene, D., Wu, S.M., Mikolaizak, A.S., Menant, J.C., Smith, S.T., Delbaere, K., & Lord, S.R. (2013). Discriminative ability and predictive validity of the timed up and go test in identifying older people who fall: systematic review and meta-analysis. <i>Journal of Am Geriatr Soc</i> , 61, 202-208.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2000
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	https://www.meetinstrumentenzorg.nl/Home/SearchPost?meetinstrument=71

Naam	1 RM test
Omschrijving	de spierkracht van alle spieren kan gemeten worden met behulp van de 1 RM (repeated maximum) krachtmeting. 1RM is de belasting (meestal het gewicht) waarmee je net een keer een beweging kunt uitvoeren. Met behulp van 1 RM kan de trainingsintensiteit bepaald worden
Doelgroep	personen waarvoor een krachtoefenprogramma wordt opgesteld
Pluspunten	/

Minpunten	tijdsintensief
Literatuur	McCurdy, K., Langford, G., Jenkerson, D., Doscher, M., (2008). The validity and reliability of the 1RM bench press using chain-loaded resistance. <i>J Strength Cond Res.</i> , 22(3), 678-83
Ontwikkeld/gereviseerd in	?
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	One-Repetition Maximum / Herhalingsmaximum – Meetinstrumenten in de zorg (meetinstrumentenzorg.nl)

Naam	Zes Minuten Wandeltest
Omschrijving	de 6 minuten wandeltest wordt gebruikt om het gangpatroon, de loopsnelheid en het uithoudingsvermogen van patiënten te beoordelen. Gemeten wordt de maximale afstand die de patiënt binnen 6 minuten comfortabel kan afleggen. De patiënt mag tijdens de test gebruik maken van een loophulpmiddel en/of orthese
Doelgroep	mensen met respiratoire, neurologische, of cardiovasculaire aandoeningen, totale heup en knie, geriatrische patiënten, fibromyalgie
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • eenvoudige test, gemakkelijk uit te voeren • niet veel testmateriaal nodig • kort
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • onze cliënten hebben constant aansporing nodig • wordt bij ons niet zoveel gebruikt • prikkelarme ruimte nodig
Literatuur	Bellet, R.N., Adams, L., & Morris, N.R. (2012). The 6-minute walk test in outpatient cardiac rehabilitation: validity, reliability and responsiveness--a systematic review. <i>Physiotherapy</i> , 98(4), 277-286.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2000
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	6-Minute Walk Test / Zes Minuten Wandeltest – Meetinstrumenten in de zorg (meetinstrumentenzorg.nl)

Naam	De Bradenschaal
Omschrijving	de Bradenschaal is een instrument waarmee het risico op ontwikkelen van decubitus wordt vastgesteld. De schaal bestaat uit 6 items: zintuigelijke waarneming, vochtigheid van huid, mate van activiteit, mate van mobiliteit, voedingstoestand en de mate van schuif- en wrijvingskrachten. De schaal wordt bij voorkeur gebruikt bij bed- of rolstoelafhankelijkheid, of bij patiënten met een plotselinge verandering in hun gezondheidstoestand.
Doelgroep	personen met risico op decubitus
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	Kottner, J., & Dassen, T. (2010). Pressure ulcer risk assessment in critical care: interrater reliability and validity studies of the

	Braden and Waterlow scales and subjective ratings in two intensive care units. <i>Int J Nurs Stud.</i> , 47(6), 671-7.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1987
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja, maar verouderd
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Braden Scale – Meetinstrumenten in de zorg (meetinstrumentenzorg.nl)

Naam	Tinetti
Omschrijving	de POMA of test van Tinetti bestaat uit een evenwichtsdeel (POMA-Balance (POMA-B)) en een gangevaluatie (POMA-Gait (POMA-G) of POMA-Mobility (POMA-M)). Het evenwichtsdeel evalueert de balans in zit, stand, opstaan, met evenwichtsversturende prikkels, met gesloten ogen, ronddraaien en gaan zitten. Het mobiliteitsevaluatiedeel geeft een kwalitatief oordeel over het lopen en bevat de punten inzetten van gang, paslengte en pashoogte (rechter en linker voet), de passymmetrie en - continuïteit, afwijkende gang, romp en de voetafstand.
Doelgroep	personen met een verhoogd valrisico
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • eenvoudig af te nemen • makkelijk te scoren
Minpunten	/
Literatuur	Hayes, K.W., & Johnson, M.E. Measures of adult general performance tests: the Berg Balance Scale, Dynamic Gait Index (DGI), Gait Velocity, Physical Performance Test (PPT), Timed Chair Stand Test, Timed Up and Go, and Tinetti Performance-Orie
Ontwikkeld/gereviseerd in	1986
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	?
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Performance-Oriented Mobility Assessment (volgens Tinetti) – Meetinstrumenten in de zorg (meetinstrumentenzorg.nl)

Naam	GMFM: Gross Motor Function Measure
Omschrijving	de GMFM is ontwikkeld om veranderingen in de functionele grove motoriek in de tijd te meten bij kinderen met een cerebrale parese. De GMFM heeft 5 dimensies. A= liggen en rollen, B= zitten, C= knielen en kruipen, D= staan, E= lopen, rennen en springen. De items worden gescoord van 0-3.
Doelgroep	kinderen 0-18 jr met een verstoorde functionele grove motoriek
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> • objectief vastleggen van de motoriek • gemakkelijk af te nemen • weinig materiaal nodig • functionele vaardigheden • meet kleine veranderingen • kinderen vinden het leuk om te doen
Minpunten	<ul style="list-style-type: none"> • afname kost veel tijd • eerste keer veel voorbereiding nodig

	<ul style="list-style-type: none"> afname is moeilijker bij jongere kinderen en kinderen met meerdere problemen meet geen kwaliteit van motoriek
Literatuur	Mensch, S.M., Rameckers, E.A., Echteld, M.A., & Evenhuis, H.M. (2015). Instruments for the evaluation of motor abilities for children with severe multiple disabilities: A systematic review of the literature. <i>Research in Developmental Disabilities, 47</i> , 185-198.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1999
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	?
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	<p>Ketelaar, M., van Petegem-van Beek, E., Veenhof, C., Visser, J., & Vermeer, A. (1999). <i>Gross Motor Function Measure: Nederlandse handleiding</i>. Utrecht: Universiteit Utrecht.</p> <p>Gross Motor Function Measure – Meetinstrumenten in de zorg (meetinstrumentenzorg.nl)</p>

Naam	GMFCS-E&R: Gross Motor Function Classification System Expanded and Revised
Omschrijving	De GMFCS - E&R is een classificatiesysteem met 5 niveaus dat de grove motoriek van kinderen en jongeren met hersenverlamming beschrijft op basis van hun zelf geïnitieerde beweging met bijzondere nadruk op zitten, lopen en mobiliteit op wielen. Onderscheid tussen de niveaus is gebaseerd op functionele vaardigheden, de behoefte aan ondersteunende technologie, waaronder draagbare mobiliteitshulpmiddelen (rollators, krukken of wandelstokken) of mobiliteit op wielen, en in veel mindere mate op de kwaliteit van de beweging.
Doelgroep	kinderen (met hersenverlamming) van 0 tot 18 jaar
Pluspunten	<ul style="list-style-type: none"> vertaald in veel verschillende talen betrokkenheid van de ouder mogelijk in de inschatting gemakkelijk te gebruiken en niet tijdsintensief
Minpunten	biedt enkel een grove classificatie
Literatuur	Wood, E., & Rosenbaum, P. (2000). The gross motor function classification system for cerebral palsy: a study of reliability and stability over time. <i>Developmental Medicine & Child Neurology, 42</i> (5), 292-296.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2007
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja (vertaald in 2009)
Publicatie/beschikbaarheid	Gratis beschikbaar in veel verschillende talen via https://canchild.ca/en/resources/42-gross-motor-function-classification-system-expanded-revised-gmfcs-e-r

Naam	Berg Balance Scale
Omschrijving	de Berg Balance Scale bevat 14 items die het evenwicht tijdens sta- en transfervaardigheden middels een 5-punt schaal meten. De test vereist het handhaven van evenwicht in verschillende

	uitgangshoudingen (staan, zitten) met verschillende opdrachten, die zowel functies van de onderste extremiteit als ook functies van de bovenste extremiteit testen
Doelgroep	CVA-patiënten en patiënten met evenwichtsstoornissen
Pluspunten	/
Minpunten	cliënt moet instructies kunnen begrijpen
Literatuur	Berg, K.O., Wood-Dauphinee, S.L., Williams, J.I., & Maki, B., (1992). Measuring balance in the elderly: validation of an instrument. <i>Canadian Journal of Public Health</i> , 2: S7-11.
Ontwikkeld/gereviseerd in	1989
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Berg Balance Scale – Meetinstrumenten in de zorg (meetinstrumentenzorg.nl)

ANDERE

Naam	OOB: Observatielijst Ouder-wordende Bewoners
Omschrijving	de schaal is bedoeld om veranderingen op te merken die mogelijk het gevolg zijn van het verouderingsproces, en op basis hiervan de behoefte aan verpleging en verzorging te bepalen
Doelgroep	ouder wordende bewoners met licht, matig, ernstig verstandelijke beperking
Pluspunten	/
Minpunten	/
Literatuur	/
Ontwikkeld/gereviseerd in	1997
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	

Naam	QOL-PMD
Omschrijving	<p>het doel van het toepassen van de QOL-PMD is het in kaart brengen van de kwaliteit van leven (KVL) van personen met ernstige meervoudige beperkingen op verschillende domeinen met het oog op het verbeteren van de KVL van het individu. De scores op de QOL-PMD en de afnameprocedure bieden een zicht op de domeinen waarop de KVL dient te verbeteren en geeft de zorgverlener aanknopingspunten om gericht te werken aan een verbetering van de KVL.</p> <p>Subschalen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fysiek welbevinden • materieel welbevinden • communicatie en invloed • socio-emotioneel welbevinden • ontwikkeling • activiteiten
Doelgroep	kinderen en volwassenen met ernstige meervoudige beperkingen
Pluspunten	biedt bruikbare handvatten om QOL te behouden of te optimaliseren
Minpunten	tijdsintensief
Literatuur	Petry, K., Maes, B., & Vlaskamp, C. (2009). Psychometric evaluation of a questionnaire to measure the quality of life of people with profound multiple disabilities (QOL-PMD). <i>Research in Developmental Disabilities</i> , 30(6):1326-36.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2008
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	te verkrijgen via www.multiplus.be

Naam	Instrument Kwaliteit van Bestaan
Omschrijving	hulpmiddel waarmee je met de betrokkenen rondom een persoon met een ernstige meervoudige beperking in gesprek kunt gaan over alle aspecten die samenhangen met de kwaliteit van bestaan van die persoon. Het gesprek kan helpen om de kwaliteit van bestaan van de persoon op een zo hoog mogelijk peil te brengen.
Doelgroep	mensen met ernstige meervoudige beperkingen, mensen die sterk internaliserend gedrag vertonen, mensen met niet-aangeboren hersenletsel (NAH), mensen met een dementieel beeld en mensen met een verstandelijke beperking die niet tot de EMB doelgroep behoren
Pluspunten	biedt bruikbare handvatten om QOL te behouden of te optimaliseren
Minpunten	tijdsintensief
Literatuur	Schuurman, M. (2018). <i>Voorstel voor de herziening van de Vragenlijst Kwaliteit van Bestaan (VKvB) van het CCE</i> . Nieuwegein: Kalliope consult.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2020
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	neen
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE), Vragenlijst kwaliteit van bestaan CCE (Centrum voor Consultatie en Expertise)

Naam	EDACS: Eating and Drinking Ability Classification System
Omschrijving	het doel van het Eating and Drinking Ability Classification System is een indeling te maken voor de wijze waarop kinderen en jongvolwassen personen met cerebrale parese in het dagelijks leven eten en drinken op basis van zinvolle onderscheidende kenmerken. Met EDACS wordt een systematische methode geboden voor de beschrijving van het eet- en drinkgedrag van personen met CP op basis van vijf verschillende vaardigheidsniveaus.
Doelgroep	personen met cerebrale parese
Pluspunten/	/
Minpunten	/
Literatuur	Sellers, D., Mandy, A., Pennington, L., Hankins, M., & Morris, C. (2014). Development and reliability of a system to classify the eating and drinking ability of people with cerebral palsy. <i>Developmental Medicine & Child Neurology</i> , 56(3): 200-292.
Ontwikkeld/gereviseerd in	2014
COTAN-BEOORDELING	neen
Psychometrisch onderzoek	ja
Nederlandstalige versie/vertaling	ja
Publicatie/beschikbaarheid	Eating and Drinking Ability Classification System (EDACS) (sussexcommunity.nhs.uk)